

MARKA TESCİLİNDEN DOĞAN HAKLARLA İLGİLİ HUKUKİ İŞLEMLER *

Arş. Gör. Mücahit ÜNAL **

ÖZET

Çalışmanın birinci bölümünde diğer bölümlere temel teşkil etmesi ve markanın hukuki niteliğinin belirlenmesi açısından “Markanın Özellikleri” incelenmiş. Daha sonra ise KHK/556’daki düzenleme sırasına uygun olarak İkinci Bölümde “Markanın Devri”, üçüncü bölümde “Markanın Rehni”, dördüncü bölümde “Markanın Haczi” ve beşinci bölümde “Markanın Lisans Sözleşmesine Konu Olması” incelenmiştir.

İnceleme sırasında bugün yürürlükte olan KHK/556’ın hükümleri esas alınmış ancak gerektiği yerlerde KHK/556’dan önce yürürlükte olan markalarla ilgili kanuni düzenlemelere de yer verilmiştir. Ayrıca karşılaştırma yapılabilmesi için yer yer diğer bazı ülkelerdeki uygulamalara ve uluslar arası düzenlemelere atıflar da yapılmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER: Marka, Markanın Devri, Markanın Rehni, Markanın Haczi, Marka Lisans Sözleşmesi.

LEGAL TRANSACTIONS RELATED WITH THE RIGHTS OF TRADEMARK REGISTRATION

ABSTRACT

In the first part of the study, “Properties of Trademark” has been studied to find out the legal qualification of the trademark and to be basis

---

* Bu çalışma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yapılan Yüksek Lisans Tezinin özeti şeklinde kaleme alınmıştır.

** Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı Araştırma Görevlisi.

of the other parts of the study. Then in the second part “Transfer of Trademark”, in the third part “Pledge of Trademark”, in the fourth part “Attachment of Trademark” and in the fifth part “Licence of Trademark” has been studied according to the order in Decree / 556.

During the research, the current Decree / 556 have been taken essence, but legal regulations to do with trademark which was in effect before Decree / 556 have been utilized. Besides, practices of some countries and international regulations have been referred so that we could make comparison between.

KEYWORDS: *Trademark, Transfer of Trademark, Pledge of Trademark, Attachment of Trademark, Licence of Trademark.*

GİRİŞ

Türk hukuk sisteminde çeşitli dönemlerde, markanın hukuki işlemlere konu olması ihtiyacını karşılamak üzere çeşitli hukuki düzenlemeler yapılmıştır. Bugün yürürlükte olan 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de de markanın hukuki işlemlere konu olması ile ilgili çeşitli hükümlere yer verilmiştir (KHK/556.m.15–22). Bu hükümlere göre marka, hacze, rehne, devre ve lisans sözleşmesine konu olabilmekte, miras yolu ile bir başkasına intikal edebilmektedir. Markanın konu olabileceği hukuki işlemler kanunda sayılanlarla sınırlı değildir. Markanın ve konu olacağı hukuki işlemin mahiyetine uygun olması şartıyla marka her türlü hukuki işleme konu olabilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

MARKANIN ÖZELLİKLERİ

I. GENEL OLARAK

KHK/556.m.5 ve Mar. Yön.m.4’e göre marka, “bir işletmenin mal veya hizmetlerini, diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlayan, çizimle görüntülenebilen veya benzer şekilde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayınlanabilen ve çoğaltılabilen her türlü işaret¹” şeklinde tanımlanabilir².

---

¹ İşaret teriminin henüz marka olarak tescil edilmeyen işaretleri kapsamak üzere kullanıldığı konusunda bkz. **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §22.N.7.

II. AYIRTEDİCİ NİTELİKTE OLMA

KHK/556.m.5/I'de sayılan ve marka olarak tescil edilebilecek işaretler tahdidi değildir. Diğer bir deyişle, bir işaretin marka olarak tescil edilebilmesi için mutlaka KHK/556.m.5/I'de yer alması gerekmez. Ancak KHK/556.m.5/I'de yer alan her işaret de marka olarak tescil edilemez. Bir işaretin marka olarak tescil edilebilmesi için (KHK/556 m.5/I'de yer alsın veya yer almasın) ayırt edici nitelikte olması gerekir. Ayırt edici nitelikte kastedilen, işaretin, bir işletmenin mal veya hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt etme niteliğidir. Ayırt edici nitelikte olmayan işaretler marka olarak tescil edilemez³.

III. MUTLAK HAKKA KONU OLMA

Marka hakkı, marka sahibinin izni olmadan kullanılamamakta, bir başkasına devredilememektedir⁴. Ayrıca gerçek marka sahibi⁵, markasını herhangi bir başkasının tescil ettirmesi durumunda, marka hakkını ona karşı ileri sürerek tescilli markanın hükümsüzlüğünü isteyebilmektedir⁶ (KHK/556.m.8/III). Hatta markaya tecavüz halinde, marka hakkı, kanunda belirtilen fiilleri işleyen herkese karşı ileri sürülebilmektedir⁷ (KHK/556.m.61). Bu yüzden marka hakkı da herkese karşı ileri sürülebilen ve herkes tarafından ihlal edilebilen mutlak bir hak

² Farklı marka tanımları için bkz. **Karahan**, Ticari İşletme, s.159; **Arkan**, Marka, C.I, s.35; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §22.N.1; **Yasaman**, KHK Şerhi, s.60; **Noyan** 127; **Dönmez** 19; **Başbuğ/Erdem** 115; **Saka** 192

³ **Yasaman**, KHK Şerhi, s.60-61; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §22.N.5; **Karahan**, Hükümsüzlük, s.16; **Arkan**, Marka, C.I, s.36

⁴ Markayı devretme yetkisinin marka sahibine ait olduğu hakkında bkz. 2.Bölüm.IV.A; Markayı lisans sözleşmesi ile başkasına kullandırma yetkisinin kural olarak marka sahibine ait olduğu hakkında bkz 5.Bölüm.V.

⁵ Gerçek marka sahibi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Bıçakçı** Levent, Markanın Hakiki Sahibinin Korunması, İBD. 1996/1-2-3, s.200 vd.

⁶ **Karahan**, Hükümsüzlük, s.109 vd.; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §25.N.55; **Arkan**, Marka, C.I, s.109; **Poroy/Tekinalp** 336.

⁷ **Arkan**, Marka, C.II, s.255; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §30.N.85.

niteliğindedir⁸. Marka üzerindeki hakkın mutlak bir hak olduğu konusunda doktrinde görüş birliği mevcut olup, Yargıtay da aynı görüşe katılmaktadır⁹.

IV. GAYRİ MADDİ MAL OLMA

Marka olarak tescil edilen işaretin¹⁰ örneğin bir şeklin, sözcüğün, rengin veya renk kombinasyonunun¹¹ maddi varlığı yoktur¹². Marka, üzerine konulduğu ve böylelikle somutlaştığı eşyadan farklıdır¹³. Markanın bir kağıda, reklam panosuna yazılması veya bir mal üzerine konulması markanın soyut olduğu ve üzerinde somutlaştığı eşyadan farklı olduğu gerçeğini değiştirmez. Markanın, somut varlığı olan bir mal üzerine konulması, markayı somut malın parçası haline getirmez ve ona somutluk kazandırmaz. Çünkü, markanın kendine ait maddi olmayan soyut bir varlığı mevcuttur¹⁴. Bu yüzden, markanın, gayri maddi mal niteliğinde olduğu kabul edilmektedir¹⁵.

---

⁸ **Arkan**, Marka, C.II, s.175; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §1.N.70; **Yasaman**, KHK Şerhi, s.176; **Arseven** 15; **Poroy/Tekinalp** 336; **Ayan**, Giriş, s.34; **Özsunay**, Medeni, s.250; **Demirci** 17; **Karan/Kılıç** 340.

⁹ “... gayri maddi mallar üzerindeki marka hakkı mutlak haklardan olup, taşıdığı ekonomik değerden ötürü şirket malvarlığına dahildir...” 11.HD.T.09.04.2001 E.2001/844 K.2001/3429 (**Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.729).

¹⁰ Marka olarak tescil edilebilecek işaretler hakkında bkz. **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §22.N.13 vd.; **Karahan**, Hükümsüzlük, s.21 vd.; **Yasaman**, KHK Şerhi, s.59 vd.; **Arkan**, Ticari İşletme, s.261 vd.

¹¹ Ayrıntılı bilgi için Bkz. **Eroğlu** Sevilay, Soyut Renk, Ses, ve Üç Boyutlu İşaretlerin Marka Olarak Tescili, DEÜHFD. 2003/1 s.95vd.; **Şenocak**, Kemal, Soyut Renk Markaları, Turgut Kalpsüz’e Armağan, Ankara 2003, s.55 vd.

¹² **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §1.N.64.

¹³ **Yasaman**, KHK Şerhi, s.174.

¹⁴ **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §1.N.66; **Yasaman**, KHK Şerhi, s.174; **Ayiter**, İhtira Hukuku, s.4 vd.; **Oğuzman/Seliçi** 6.

¹⁵ **Arkan**, Marka, C.II, s.175; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §1.N.70; **Yasaman**, KHK Şerhi, s.174; **Arseven** 15; **Ayan**, Giriş, s.34; **Özsunay**, Medeni, s.250; **Demirci** 17; **Yalçın** 233.

V.BAĞIMSIZ OLMA

Marka, ticari işletmenin malvarlığına dahil bir unsurdur. Ancak işletme malvarlığının ayrılmaz bir parçası değildir¹⁶. Marka, taşıdığı ekonomik değer nedeniyle, işletme mal varlığı içinde yer almakla birlikte ondan ayrı ve bağımsız bir varlığa da sahiptir. Bu ilkeye, yani markanın işletme mal varlığına dahil olması ancak onun ayrılmaz bir parçası olmayıp kendisine ait bağımsız bir varlığa sahip olmasına “ayrılık ilkesi” adı verilmektedir¹⁷.

VI. HUKUKİ İŞLEMLERE KONU OLMA

Almanya’da önce 1992 yılında eski Alman Markalar Kanununda (Warenzeichengesets) yapılan değişiklikle daha sonra ise 1994 yılında çıkarılan yeni bir kanunla (Markengesetz.m.27) markanın işletmeden bağımsız olarak devrine izin verilmiştir. İsviçre’de de 1993’de yürürlüğe giren yeni Markalar Kanunu ile (Markenschutzgesetz.m.17), markanın işletmeden bağımsız olarak devrine izin verilmiştir¹⁸.

Avrupa Topluluk Markasıyla ilgili 40/94 sayılı Tüzüğün 17. maddesi markanın işletmeden bağımsız olarak devredilebileceği kabul etmiştir¹⁹. TRIPS²⁰, in 21. maddesi ile de üye ülkelerin markaların devri ve marka lisansları ile ilgili koşulları tespit edecekleri düzenlenmiştir. Paris Sözleşmesinin²¹ 3.mükerrer 6. maddesinde de markanın devredilebileceği düzenlenmiştir²².

¹⁶ **Karahan**, Ticari İşletme, s.29; **Arkan**, Ticari İşletme, s.30; **Poroy/Yasaman** 40; “... gayri maddi mallar üzerindeki marka hakkı mutlak haklardan olup, taşıdığı ekonomik değerden ötürü şirket malvarlığına dahildir...” 11.HD.T.09.04.2001 E.2001/844 K.2001/3429 (**Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.729)

¹⁷ **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.2

¹⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. **Gürzumar**, Gelişmeler, s.520 vd.

¹⁹ Avrupa topluluk markasıyla ilgili 89/104 sayılı Yönerge de ise markanın işletmeden ayrı olarak devredilip, devredilemeyeceğine ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

²⁰ Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması, RG. 25.01.1995 S. 22213.

²¹ Paris Sözleşmesi Sınai Mülkiyetin Korunmasıyla İlgili Olarak 20.03.1883’te akdedilmiş, 14.01.1900’de Brüksel’de, 02.06.1911’de

Böylece marka işletmeden bağımsız ve devredilebilir bir hak olarak kabul edilmiş ve gerekli kanuni düzenlemeler hukuk sistemlerinde yerini almıştır. Markanın devredilebileceğinin kabul edilmesi sonucu olarak da markanın, rehin, haciz, lisans gibi diğer hukuki işlemlere de konu olabileceği kabul edilmiştir²³. Nitekim günümüzde Avrupa Birliğine dahil olan ülkelerin hepsinde markanın işletmeden ayrı olarak devredilebileceği ve çeşitli hukuki işlemlere konu olabileceği kabul edilmektedir²⁴.

KHK/556.m.15' göre, tescilli bir marka, başkasına devredilebilir, miras yolu ile intikal edebilir, kullanma hakkı lisans konusu olabilir, rehin edilebilir. KHK/556.m.22'e göre ise devir, lisans, intikal, haciz, rehin ve marka sahibi hakkındaki değişikliklerle ilgili hukuki işlemler marka başvurularına da uygulanır. Bu yüzden, KHK/556' ya göre tescilli markaların yanında marka başvuruları da hukuki işlemlere konu olabilir. Ayrıca tescilsiz markaların da hukuki işlemlere konu olabileceği kabul edilmektedir²⁵.

Markanın konu olabileceği hukuki işlemler, KHK/556'da sayılanlarla sınırlı değildir. Diğer bir deyişle markanın konu olabileceği

---

Washington'da, 06.11.1925'te La Haye'de, 02.05.1936'da Londra'da 31.10.1958de Lizbon'da ve 14.07.1967'de Stockholm'da tadil edilmiştir. Türkiye Paris Sözleşmesinin Londra tadil metnine 6894 sayılı Kanunla; Stockholm metninin 1-12. maddeleri dışında kalan idari hükümlerine 08.08.1976'da ve 7/10464 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile iştirak etmiştir. 1-12. maddeler ise Türkiye için 01.02.1995'te yürürlüğe girmiştir.

²² Paris Sözleşmesinin 3.mükerrer 6.maddesinde üye devletlerin markanın devredilebilmesi için işletmenin de devredilmesi şartını getirebileceklerine de yer verilmiştir. Ancak Paris sözleşmesine üye devletler daha sonra tarihli TRIPs. ve Avrupa topluluk markasıyla ilgili 40/94 sayılı Tüzüğe taraf oldukları ve kendi hukuk sistemleri ile markanın işletmeden bağımsız olarak hukuki işlemler konu olabileceğini kabul ettikleri için Paris Sözleşmesinin 3.mükerrer 6.maddesi geçerliliğini yitirmiştir.

²³ Arkan, Marka, C.II, s.176.

²⁴ Arkan, Marka, C.I, s.2 vd.

²⁵ Yasaman/Altay, KHK Şerhi, s.711; Poroy/Yasaman 443 Arkan, Marka, C.II, s.175 dn.2; Özel 132; Oktay, Lisans Sözleşmeleri, s.140; Gürzumar, Franchise, s.91; Çamlıbel 207 dn.240

hukuki işlemler sınırlı sayıda (numerus clausus) değildir²⁶. KHK/556.m.15'te açıkça belirtilmese bile marka üzerinde intifa hakkı kurulabilir²⁷. Marka, malvarlığına dahil olduğu işletmeyle birlikte veya işletmeden ayrı olarak hasılat kirasına konu olabilir²⁸. Ayrıca marka, franchise sözleşmesine konu olabilir²⁹. Ancak Finansal Kiralama Kanununun 5.maddesi uyarınca marka, finansal kira sözleşmesine konu olamaz³⁰.

İKİNCİ BÖLÜM

MARKANIN DEVRİ

I. GENEL OLARAK

Türk hukuk sisteminde, markayla ilgili ilk düzenleme olan 1288 tarihli Alamenti Farika Nizamnamesi, markanın işletmeden bağımsız olarak devrine ilişkin herhangi bir düzenleme getirmemişti. Daha sonra yürürlüğe giren 1304 tarihli Alamenti Farika Nizamnamesi 4.maddesinde “Hakkı inhisarın mutasarrıfları tarafından, hükümetin müsaadeyi resmiyesi ile ahare ferağ olunabileceği...” ifadesine yer verilerek

²⁶ **Arkan**, Marka, C.II, s.175; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.1; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.677; **Karan/Kılıç** 327; **Oytaç** 202; **Meran** 170.

²⁷ **Arkan**, Marka, C.II, s.175; **Arseven** 130; **Karan/Kılıç** 339; **Gürzumar**, Gelişmeler, s.522; **Oytaç** 202; **Meran** 170. İsviçre Markalar Kanunu (Markenschutzgesetz) m.19’ da ise markanın intifa hakkının konusu olabileceği açıkça düzenlenmiştir.

²⁸ **Arkan**, Marka, C.II, s.175; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.1, **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.731; **Karan/Kılıç** 327; **Oytaç** 202 ; **Meran** 170; “Marka hakkının hukuki işlemlere konu olmasına gelince; gayri maddi mallar üzerindeki marka hakkı mutlak haklardan olup, taşıdığı ekonomik değerden ötürü şirket malvarlığına dahildir. Marka hakkı çeşitli hukuki işlemlere konu olabilir. Örneğin, marka hakkının hasılat kirasına (BK.270) verilmesi mümkündür.” 11.HD. T.09.04.2001 E.2001/844 K.2001/3429 (**Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.729).

²⁹ **Gürzumar**, Franchise, s.21; **Kırca** 161.

³⁰ FKK.m.5 şu şekildedir. “Sözleşmeye taşınır ve taşınmaz mallar konu olabilir. Patent gibi fikri ve sınai haklar bu sözleşmeye konu olamazlar”.

markanın işletmeden bağımsız olarak devredilebileceği düzenlenmişti³¹. 1964 tarihli Markalar Kanunu ise m.34 ile markanın işletmeden bağımsız olarak devredilebileceğini düzenlemiştir³². Görüldüğü gibi tarihi gelişimi içinde Türk hukuk sistemi açısından markanın işletmeden bağımsız olarak devri herhangi bir sorun teşkil etmemiştir.

Yürürlükte olan 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname m.16'ya göre de marka işletmeden bağımsız olarak devredilebilir³³. Ayrıca marka, BK.m.179'da düzenlenen işletmenin devri, BK.m.180'de düzenlenen işletmelerin birleşmesi, TK.m.146 vd.'da düzenlenen ortaklıkların birleşmesi ve KVK.m.38'de düzenlenen ortaklıkların bölünmesi yoluyla da devredilebilir³⁴.

II. DEVRİN KONUSU

Hem tescilli markalar³⁵ hem de tescilsiz markalar³⁶ devre konu olabilir. Ayrıca ferdi marka³⁷, ortak marka³⁸ ve garanti markası³⁹ devre konu olabilir.

---

³¹ 1304 tarihli Alamenti Farika Nizamnamesi döneminde markanın devri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Arseven** 122.

³² 1965 tarihli Markalar Kanunu döneminde markanın devri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Sağlam** 123 vd.; **Çevik** 204 vd.

³³ KHK/556.m.16, Avrupa Topluluk Markasıyla ilgili 40/94 sayılı Tüzüğü'nün 17. maddesinden alınmıştır.

³⁴ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.687; **Arkan**, Marka, C.II, s.178; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.5.

³⁵ Tescilli bir markanın işletmeden bağımsız olarak devre konu olabileceği yönünde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.178; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.681-682; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.4; **Yalçiner** 233.

³⁶ Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.175 dn.2; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.680.

³⁷ 551 sayılı Markalar Kanunu da ferdi markanın devre konu olabileceğini kabul etmişti. Ayrıntılı bilgi için bkz. **Sağlam** 123 vd.; "...Markalar Yasası ferdi markaların işletmeden ayrı olarak noterlikçe düzenlenecek bir sözleşme ile devrini kabul etmiştir. Satış sözleşmesinde lastik imaline yarayan kalıp ve aletlerin olduğu gibi davalıya teslim edildiği göz önünde tutularak kalıplarda "Çevik" kelimesinin bulunup bulunmadığı incelenmeli, mevcut ise, davalının bu kalıpları da aynen kullanacağı düşünülerek,

Bunların dışında, marka başvurusu⁴⁰ ve markaya ilişkin alacaklar devre konu olabilir. Marka lisans hakkı ise kural olarak devre konu olamaz⁴¹. Ancak taraflar lisans sözleşmesinde açıkça belirterek lisans hakkının devre konu olabileceğini kararlaştırabilirler⁴².

III. DEVRE UYGULANACAK HÜKÜMLER

Kural olarak markanın devrine KHK/556 m.15, m.16 ve Mar.Yön.m.19 uygulanır. KHK/556.m.15, m.16 ve Mar.Yön.m.19'da somut olaya uygulanabilecek bir hüküm olmaması halinde temlik borcu doğuran sözleşmelere ilişkin hükümler, kıyasen ve mahiyetine uygun olduğu oranda markanın devrine uygulanabilir⁴³. Temlik borcu doğuran sözleşmeler, satım, trampa, bağışlama ve alacağın temlikidir⁴⁴.

---

işlemin markanın devrini kapsayıp kapsamadığı araştırılmalıdır.” TD. T.16.04.1973 E.1973/1714 (ABD. 1973/3, s.585)

³⁸ Ferdi markaların devre konu olabileceği hakkında bkz. 2.Bölüm II.A-1.

³⁹ **Oytaç 204; Özel 38.**

⁴⁰ “...Davalı Ülker Gıda San. ve Tic. A.Ş.’nin marka başvurusuna karşı davacı tarafın itirazının TPE Markalar Dairesi tarafından reddedilmesinden sonra davacı, 10.06.2002 tarihinde Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu nezdinde itiraz etmiştir. Bu arada davalı şirket, 16.12.2001 tarih ve 24634 yevmiye numaralı düzenleme şeklindeki marka devir sözleşmesi ile sahibi olduğu tescilli markalar ile birlikte, aralarında dava konusu markanın da bulunduğu tescil başvurusuna konu markaları da dava dışı Yıldız Holding A.Ş.’ne devretmiş, durumu 24.12.2001 tarihinde davalı TPE’ne bildirerek, marka tescil belgesinin Yıldız Holding A.Ş. adına düzenlenmesini istemiştir. Davalı TPE de davalı şirket talebini kabul ederek, marka tescil belgesini dava dışı Yıldız Holding A.Ş. adına düzenlemiştir.” 11. HD. T.09.11.2004 E.2004/7408 K.2004/11014 (yayınlanmamıştır).

⁴¹ **Arkan**, Marka, C.II, s.200, **Özel 51, Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.30.

⁴² **Özel 51; Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.17; **Yılmaz 43; Arkan**, Marka, C.II, s.200; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.745; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.30; **Yüksel 95-96; Ortan 104; ; Poroy/Yasaman 441; Karan/Kılıç 346.**

⁴³ **Arkan**, Marka, C.II, s.180 dn, 26, **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.684, **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.6.

⁴⁴ **Tandoğan**, C.I, s.3; **Yavuz 16; Zevkliler 47.**

Markanın, işletmenin devri veya işletmelerin birleşmesi yoluyla devri halinde BK.m.179 ve m.180, ortaklıkların birleşmesi yoluyla devri halinde TK.m.146 vd, m.452 vd, Ban.K.m.18 ve ortaklıkların bölünmesi yoluyla devri halinde KVK.m.38 hükümleri de markanın devrinde uygulama alanı bulabilir⁴⁵. Markanın miras yoluyla intikali halinde ise Medeni Kanunun miras hukukuna ilişkin MK.m.495 vd. hükümleri uygulanır⁴⁶.

IV. DEVRİN USULÜ

A. MARKANIN MÜSTAKİL DEVRİ

KHK/556.m.16'ya göre markanın devri sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması gerekir⁴⁷. Kural olarak devrin gerçekleşebilmesi için yazılı şekil yeterli olup, noterce tanzim veya imzaların onaylanması ile ayrıca sicile tescil veya ilana gerek yoktur⁴⁸. Ancak taraflar, devrin geçerli olabilmesi için kanunda öngörülen yazılı şekilden daha ağır bir şekil kararlaştırabilirler. Devir sözleşmesi, tarafların kararlaştırdığı bu şekle uygun yapılmadığı sürece geçerli olmaz⁴⁹.

---

⁴⁵ **Arkan**, Marka, C.II, s.178; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.5; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.687.

⁴⁶ **Arkan**, Marka, C.II, s.180; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.5; **Karan/Kılıç** 328.

⁴⁷ 551 sayılı Markalar Kanununa göre ise, markanın devri sözleşmesinin geçerli olabilmesi için noterlikçe tanzim edilmiş olması gerekirdi (Mar.K.m.34). Ayrıntılı bilgi için bkz. **Sağlam** 123 vd.; **Çevik** 204 vd.

⁴⁸ **Arkan**, Marka, C.II, s.179; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.685; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.7, **Çamlıbel** 248; **Karan/Kılıç** 329; **Oytaç** 205; **Noyan** 376; **Meran** 171; **Özel** 39. “556 sayılı Kararnamede, markanın veya kullanım hakkının ne şekilde devredileceği düzenlenmiş olup, tek taraflı muvafakat ile marka kullanımına müsaade edilip, edilemeyeceği hususundan bahsedilmemiştir. Anılan kararnamenin 16. maddesinde marka korumasının tescil yolu ile elde edileceği, 16. maddesinde tescilli bir markanın başkasına yazılı bir devir sözleşmesi ile devir edilebileceği ve bunun koşulları... belirtilmiştir.” 11.HD. T.03.04.2001 E.2001/752 K.2001/3930 (Yargı Dünyası, Ekim 2002, s.102); 11.HD. T.14.09.1999 E.1996/1896 K.1999/6794 (**Meran** 176-177).

⁴⁹ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.685; **Oğuzman/Öz** 123.

KHK/556.m.22'nin, KHK/556.m.16'ya yaptığı gönderme nedeniyle marka başvurusunun devri sözleşmesi de yazılı şekilde yapılmalıdır⁵⁰ (KHK/556.m.16/III, m.22). Ancak markanın devrinin taahhüt edilmesi herhangi bir şekle tabi değildir. Çünkü markanın devrinin taahhüt edilmesi önsözleşme niteliğinde olmayıp borçlandırıcı işlem niteliğindedir. Bu yüzden markanın devrinin taahhüt edilmesi, BK.m.22/II hükmüne yani devir işleminin tabi olduğu yazılı şeklin, devrin taahhüdü için de geçerlilik şartı olduğu kuralına tabi değildir⁵¹.

Ortak marka ve garanti markasının devri için de yazılı bir devir sözleşmesi yapılmalıdır⁵². Ancak ortak marka ve garanti markası devrinin geçerli olabilmesi için yazılı şekil yeterli olmayıp ayrıca devrin sicile tescil edilmesi de gerekir⁵³ (KHK/556.m.60). Çünkü ortak markanın devrinde, devrin sicile tescili kurucu niteliktedir⁵⁴. Dolayısıyla devir, tescilden önce taraflar arasında dahi geçerli değildir. Ortak marka ve garanti markasının devrinde, devrin geçerli olabilmesi için sicile tescil şartının aranması bu markaların fonksiyonları gereği, daha fazla aleniyet gerektirmeleri ve her zaman sicilden sahiplerinin tespit edilmesinin gerekli olmasıdır⁵⁵. Kanaatimizce aleniyetin tam olarak sağlanabilmesi, marka üzerinde hak sahibi olanların doğru olarak tespit edilebilmesi ve bu hak sahiplerinin haklarının gereğince korunabilmesi için, ortak marka ve garanti markasının devrinde olduğu gibi diğer marka türlerinin devri için de sicile tescil zorunlu olmalıdır.

Markanın devrine, mahkeme tarafından karar verilmiş olması halinde ise yazılı bir devir sözleşmesine gerek yoktur

⁵⁰ **Arkan**, Marka, C.II, s.179.

⁵¹ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.685; **Arkan**, Marka, C.II, s.179.

⁵² **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.689; **Arkan**, Marka, C.II, s.180; **Çamlıbel** 248.

⁵³ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.689; **Arkan**, Marka, C.II, s.181; **Meran** 171; **Çamlıbel** 248.

⁵⁴ **Arkan**, Marka, C.II, s.185; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.689.

⁵⁵ **Arkan**, Marka, C.II, s.181.

(KHK/5556.m.16/III). Mahkemenin devir kararı yazılı sözleşme yerine geçer ve mahkeme kararıyla marka hakkı devredilmiş olur⁵⁶.

B. MARKANIN KISMEN DEVRİ

Tescilli bir marka tescil edildiği mal veya hizmetlerin tümü için devredilebileceği gibi bir kısmı için de devredilebilir⁵⁷ (KHK/556.m.16/I). Markanın kısmen devredilebilmesi için birden fazla mal veya hizmet için tescil edilmiş olması gerekir⁵⁸. Markanın, tescil edildiği mal veya hizmetlerin bir kısmıyla sınırlı olarak devri mümkün olmasına rağmen tescil edildiği ülkenin belli bir bölgesiyle sınırlı olarak devri mümkün değildir⁵⁹.

KHK/556'da aksi belirtilmediğinden markanın kısmen devri için de yazılı şekil gerekli ve yeterlidir (KHK.m.16/I). KHK/556, markanın devri sözleşmesinin içeriğine ilişkin herhangi bir hükme yer vermemiştir⁶⁰. Bu yüzden kural olarak markanın devri sözleşmesinde bulunması gereken zorunlu kayıtlar yoktur. Ancak markanın kısmen devri halinde markanın hangi mal veya hizmetler için devredildiği sözleşmede yer almalıdır.

C. MARKANIN TİCARİ İŞLETMEYLE BİRLİKTE DEVRİ

İşletmenin devriyle birlikte işletmenin malvarlığına dahil olan ve daimi şekilde işletmeye tahsis edilen tüm maddi ve gayri maddi unsurlar devralana geçer⁶¹ (TK.m.11/II). İşletmenin aktif ve pasiflerinin birlikte devredilmesi ile malvarlığına dahil bir unsur olan marka da devredilmiş

---

⁵⁶ **Arkan**, Marka, C.II, s.180; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.685; **Karan/Kılıç** 330; **Noyan** 376; **Meran** 171; **Çamlıbel** 248.

⁵⁷ Markanın kısmen devredilmesi mümkün olmasına rağmen, kısmen rehni ve kısmen haczi mümkün değildir. Bkz. **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.701-702, s.712; Ayrıca bkz. 3.Bölüm.I ve 4. Bölüm I.

⁵⁸ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.681; ; **Çamlıbel** 247.

⁵⁹ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.683; **Arkan**, Marka, C.II, s.178; **Meran** 170; **Çamlıbel** 247.

⁶⁰ **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.8.

⁶¹ **Karahan**, Ticari İşletme, s.37; **Arkan**, Ticari İşletme, s.41; **Acemoğlu** 68-69.

olur⁶². Ancak bir işletmenin sadece aktifinin devri, işletmeye dahil marka hakkının da devredildiği anlamına gelmez⁶³

İşletmenin devri için bir devir sözleşmesi yapılmalıdır. Bu devir sözleşmesi herhangi bir geçerlilik şekline bağlı değildir (BK.m.179, m.11/II). Markanın işletmenin devri veya işletmelerin birleşmesi yoluyla devrinin geçerli olabilmesi için devir veya birleşme sözleşmelerinin dışında, ayrıca yazılı bir markanın devri sözleşmesi yapılmasına gerek

⁶² **Karahan**, Ticari İşletme, s.37; **Arkan**, Ticari İşletme, s.41; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.687; **Arkan**, Marka, C.II, s.178; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.5; **Karan/Kılıç** 329; **Noyan** 376; **Meran** 171; **Özel** 39; “...İlke olarak marka devir sözleşmesinin yazılı yapılması sözleşmenin geçerliliği için şart ise de marka sahibinin içinde bu hakkın da yer aldığı işletmesini bir bütün olarak devretmesi de mümkündür. 556 sayılı KHK’nin 16/II. maddesi uyarınca bir işletmenin aktif ve pasifleri ile birlikte devrolunması (BK.179,180) aksi kararlaştırılmadıkça işletmeye dahil bir unsur olan markanın devrini de kapsar (TK.11/II). Somut olayda M. Taner Karabulut’ un %95 oranında pay sahibi bulunduğu şirkete önceki ticari işletmesini aktif ve pasifi ile devrettiği anlaşıldığından markasının da devrettiği sonucuna varılmalıdır.” 11.HD. T.14.09.1999 E.1999/1896 K.1999/6794 (**Meran** 176-177); “...Mahkemece, iddia, toplanan kanıtlar ve tüm dosya kapsamına göre, davacıların marka üzerindeki hakları ayrı tutmadan hisselerini davalıya devrettikleri, devrin işletmenin aktifinin bir parçası olan marka hakkını da kapsadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.” 11.HD. T.29.04.2004 E.2003/10578 K.2004/4686 (**Karan/Kılıç** 337).

⁶³ “Mahkeme iddia, savunma toplanan kanıtlar ve benimsenen bilirkişi raporu doğrultusunda, Dilber ve Özlem’ in kişilerine ait markayı değil, sadece işletmeyi ve sadece aktifıyla birlikte Abdullah’a devrettiği, 556 sayılı KHK.’nun 16/II madde koşullarının oluşmaması nedeniyle markanın işletme ile birlikte davalının selefi Abdullah’a geçmediği, markanın aynı kişiler tarafından davacıya devredilmesi nedeniyle davacının markanın sahibi olduğu, Abdullah’ın işletme devrine rağmen marka başvurusunda bulunmasının da bu yorumu güçlendirdiği gerekleriyle, davanın kabulüne karar vermiştir.” 11.HD. T.25.11.2002 E.2002/6575 K.2002/10964 (**Karan/Kılıç** 336).

yoktur⁶⁴. KHK/556.m.16/III'deki markanın işletmeyle birlikte devrinde devrin yazılı şekilde yapılmasına gerek olmadığı kuralı sadece ferdi markalar için geçerlidir. Ortak marka ve garanti markasının işletmeyle birlikte devredilmesi halinde ise devrin geçerli olabilmesi için devrin sicile tescili gerekir. Çünkü ortak marka ve garanti markasının devrinde sicile tescil kurucu nitelikte olup, devir sicile tescil edilmediği sürece taraflar arasında dahi geçerli değildir⁶⁵.

D. MARKANIN ORTAKLIKLARIN BİRLEŞMESİ YOLUYLA DEVRİ

İşletmelerin birleşmesindeki aksine⁶⁶ ortaklıkların birleşmesinde malvarlığının geçişi, külli halefiyet ilkesine göre gerçekleşir⁶⁷. Bu nedenle malvarlığına dahil unsurların devri için ayrıca bir sözleşme yapılmasına veya söz konusu unsura ait özel şekle uyulmasına gerek yoktur⁶⁸. O halde ortaklıkların birleşmesiyle, ortaklık malvarlığına dahil bir unsur olan marka da devredilmiş olur⁶⁹. Diğer bir deyişle, ortaklıkların birleşmesi halinde, ortaklık malvarlığına dahil ferdi markanın devri için yazılı şekle, ortak marka ve garanti markasının devri için sicile tescile gerek olmayacaktır.

E. MARKANIN ORTAKLIKLARIN BÖLÜNMESİ YOLUYLA DEVRİ

Ortaklıkların bölünmesi halinde, kanuni düzenlemelerde açık bir hüküm olmadığı için malvarlığının intikali açısından cüz'i halefiyet ilkesi

---

⁶⁴ **Karahan**, Ticari İşletme, s.182; **Arkan**, Ticari İşletme, s.277; **Poroy/Yasaman** 440; **Arkan**, Marka, C.II, s.178; **Karan/Kılıç** 330; **Noyan** 376; **Meran** 171; **Çamlıbel** 248; **Özel** 39 dn.82.

⁶⁵ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.689; **Arkan**, Marka, C.II, s.181.

⁶⁶ İşletmelerin birleşmesinde malvarlığının geçişi hakkında bkz. **Karahan**, Ticari İşletme, s.36, **Arkan**, Ticari İşletme, s.40.

⁶⁷ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu** 109; **Yasaman**, Şirketlerin Birleşme ve Bölünmeleri, s.701; **Arslan** 71.

⁶⁸ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu**, s.108; **Yasaman**, Şirketlerin Birleşme ve Bölünmeleri, s.701.

⁶⁹ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.698; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.5; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu** 108; **Karan/Kılıç** 329.

geçerlidir⁷⁰. Bu yüzden bölünen ortaklığın malvarlığına dahil her bir unsurun ayrı ayrı ve söz konusu unsura ait şekle uygun olarak devredilmesi gerekir⁷¹. Dolayısıyla bölünen ortaklığın malvarlığına dahil bir marka varsa, söz konusu markanın devri için, kural olarak, yazılı bir devir sözleşmesi yapılması gerekir. Ancak KHK/556.m.16/III'e göre işletmenin aktif ve pasifleriyle birlikte devri (yani BK.m.179'un uygulanması) halinde markanın devri için yazılı bir devir sözleşmesi yapılmasına gerek yoktur. Ortaklıkların bölünmesinde de bir malvarlığının aktif ve pasifleriyle birlikte devri söz konusudur. Bu yüzden, ortaklıkların bölünmesine de BK.m.179'un uygulanacağı kabul edilmelidir⁷². Dolayısıyla ortaklığın bölünmesi halinde, ortaklık malvarlığına dahil markanın devri için, yazılı bir devir sözleşmesi yapılmasına gerek olmayacaktır.

F. MARKANIN BİR ORTAKLIĞA SERMAYE OLARAK GETİRİLMESİ YOLUYLA DEVRİ

Sermaye olarak getirilmesi taahhüt edilen mal veya hakkın devri özel bir şekli gerektirse bile, söz konusu şekle uyulmasına gerek olmadan ortaklık ilgili mercilerden bu mal ve hakların devrini isteyebilir (TK.m.140/III). O halde ortaklık sözleşmesinde yer alan mal ve haklar, devirleri özel bir şekli gerektirse bile, bu şekle uyulmasına gerek olmaksızın ortaklık sözleşmesinin imzalanması, imzaların noterce onaylanması ve sicile tescil ile ortaklığa devredilmiş olur⁷³.

Markanın devri için yazılı bir devir sözleşmesi yapılması gerekir. Ancak bir markanın ortaklığa sermaye olarak getirilmesi halinde marka, ortaklık sözleşmesinin imzalanması, imzaların noterce onaylanması ve

⁷⁰ Aynı yönde bkz. **Yasaman**, Şirketlerin Birleşme ve Bölünmeleri, s.711; **Çoştan** 147; Mevcut kanuni düzenlemelerde kanun koyucunun iradesinin külli halefiyet ilkesinin benimsenmesi olduğu gerekçesiyle aksi yönde bkz. **Helvacı**, Ortaklıkların Bölünmesi, s.103.

⁷¹ **Yasaman**, Şirketlerin Birleşme ve Bölünmeleri, s.711; **Çoştan** 147.

⁷² Ortaklıkların bölünmesine kıyasen BK.m.179'un uygulanması gerektiği yönünde bkz. **Yasaman**, Şirketlerin Birleşme ve Bölünmeleri, s.711; **Çoştan** 147.

⁷³ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu** 104.

sicile tescil ile devredilmiş olur⁷⁴. Ancak devrin üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için ortaklık, TPE'ye başvurarak, markanın kendi adına tescil edilmesini talep etmelidir⁷⁵. Çünkü marka devrinin üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için sicile tescil edilmesi gerekir⁷⁶ (KHK/556.m.16/son).

G. TİCARİ VEKİL veya TEMSİLCİ ADINA TESCİLLİ MARKANIN DEVRİ

Ticari vekil veya temsilci adına tescilli markanın devri KHK/556.m.17'de düzenlenmiştir. Bu hükme göre, marka sahibinin izni olmadan onun ticari vekili veya temsilcisi adına marka tescil edilmesi halinde ticari vekil veya temsilcinin haklı bir gerekçesi yoksa, marka sahibinin söz konusu tescilin kendi lehine devredilmesini isteme yetkisi vardır. KHK/556.m.17'de düzenlenen markanın devri, diğer devir usullerinden farklı olarak iradi bir devir değil, zorunlu bir devir şeklindedir⁷⁷.

H. MARKANIN MİRAS YOLU İLE İNTİKALİ

Malvarlığı, miras bırakanın ölmesiyle kendiliğinden mirasçılara geçtiği ve bu geçiş doğrudan doğruya kanundan kaynaklandığı için malvarlığına dahil unsurların geçmesi herhangi bir şekle veya işleme

---

⁷⁴ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu** 103; **Öçal**, Anonim Şirketlere, s.309; **Tosbi** 27; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.686-687.

⁷⁵ **Öçal**, Anonim Şirketlere, s.309.

⁷⁶ “Davacı 3.kişi 11.10.2000 tarihli noter sözleşmesiyle devraldığı "has" marka üzerine 23.11.2000 tarihinde konulan haczin kaldırılmasını istemiştir. Davaya konu marka borçlunun murisi Mehmet adına tescilli olup devralan davacı adına tescil ve ilan edilmemiştir. Oysa marka devrinin 3.kişiler yönünden geçerli olması için Patent Enstitüsü'ndeki sicile tescil şarttır. 27.6.1995 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan markaların korunması hakkındaki 556 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin 9/son ve 16/son maddeleri uyarınca marka siciline tescil ve ilan edilmeyen markalardan doğan hakların iyi niyetli 3.kişilere somut olayda takip alacaklısına karşı ileri sürülmesi olanaksızdır. Dairemizin yerleşmiş uygulaması da bu yöndedir (21. HD. 30.11.1999 gün ve 1999/7727-8662, 20.6.2000 gün ve 2000/4781-4908 sayılı kararları)” 21. HD. T.22.10.2003 E.2003/6783 K.2003/8215 (yayınlanmamıştır).

⁷⁷ **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.11.

bağlı değildir⁷⁸. O halde miras bırakanın ölmesiyle, malvarlığına dahil bir unsur olan marka da mirasçılara intikal etmiş olur⁷⁹. Yani miras bırakanın malvarlığına dahil ferdi markanın devri için yazılı şekle, ortak marka ve garanti markasının devri için sicile tescile gerek yoktur.

Kural olarak miras bırakanın ölmesiyle marka, mirasçıların malvarlığına intikal eder⁸⁰. Ancak bu intikalin üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için sicile tescil edilmesi gerekir⁸¹ (KHK/556.m.16/son).

⁷⁸ **Ayan**, Miras, s.16.

⁷⁹ **Arkan**, Marka, C.II, s.180; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.12.

⁸⁰ “ Mahkemece bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre, davalı yanın miras yolu ile intikal eden ve uzun yıllardır kullandıkları ve tescil ettirilen kelime, unvan ve markaların kullanım haklarına sahip olduğu, Vefa Bozacısı, Vefa Bozası kelimelerinin Hacı İbrahim ve Hacı Sadık’ın müşterek gayret ve çalışmalarından dolayı tanındığını, meşhur ve maruf hale geldiği, İstanbul 4. Asliye Ticaret Mahkemesinin 1985/99 Esas sayılı 17.04.1985 tarihli kararında da tarafların miras yolu ile kendilerine intikal etmiş Vefa Bozacısı ve Sirkeçisi şeklindeki maruf unvanı kullanma haklarının olduğu kabul edilerek davanın reddine karar verildiği, davalıların Vefa Bozası, Vefa Bozacısı gibi unvanları kullanmasının miras yoluyla kendilerine intikal eden haklardan olduğu ve bu sözcükleri davacı yanın kullandıkları sözcüklerden farklı yazılış şekli ve ilave kelimelerle kullandıkları gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.” 11. HD. T.17.05.2005 E.2004/6939 K.2005/5212 (yayınlanmamıştır)

⁸¹ “Davacı 3.kişi 11.10.2000 tarihli noter sözleşmesiyle devraldığı "has" marka üzerine 23.11.2000 tarihinde konulan haczin kaldırılmasını istemiştir. Davaya konu marka borçlunun murisi Mehmet adına tescilli olup devralan davacı adına tescil ve ilan edilmemiştir. Oysa marka devrinin 3.kişiler yönünden geçerli olması için Patent Enstitüsü'ndeki sicile tescil şarttır. 27.6.1995 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan markaların korunması hakkındaki 556 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin 9/son ve 16/son maddeleri uyarınca marka siciline tescil ve ilan edilmeyen markalardan doğan hakların iyi niyetli 3.kişilere somut olayda takip alacaklısına karşı ileri sürülmesi olanaksızdır. Dairemizin yerleşmiş uygulaması da bu yöndedir (21. HD. 30.11.1999 gün ve 1999/7727-8662, 20.6.2000 gün ve 2000/4781-4908 sayılı kararları)” 21. HD. T.22.10.2003 E.2003/6783 K.2003/8215 (yayınlanmamıştır).

V. DEVRİN TESCİLİ VE ETKİLERİ

KHK/556.m.16/VI'ya göre markanın devri, taraflardan birinin talebi üzerine sicile tescil edilir ve yayınlanır. Devir sözleşmesinin her iki tarafı da yani hem devreden hem de devralan devrin sicile tescil edilmesini talep edebilir⁸². Kural olarak marka devrinin geçerli olabilmesi için yazılı devir sözleşmesi yeterli olup, ayrıca sicile tescile gerek yoktur. Yani kural olarak marka devrinin sicile tescili bildirici niteliktedir⁸³. Ancak ortak marka ve garanti markasının devrinin geçerli olabilmesi için sicile tescil zorunludur (KHK/556.m.60). Bu yüzden ortak marka ve garanti markasının devrinde, devrin sicile tescili kurucu niteliktedir⁸⁴. KHK/556.m.16/son'a göre markanın devri sicile tescil edilmediği sürece, taraflar markanın tescilinden doğan yetkileri iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri süremez⁸⁵.

Sicilde marka sahibi olarak görünen markayı devreden, devir sicile tescil edilmeden, markayı iyi niyetli üçüncü bir kişiye devredebilir mi? Ve markayı devralan iyi niyetli üçüncü kişi marka hakkını kazanabilir mi? Diğer bir deyişle MK.m.1023'te tapu siciline güvenerek hak iktisap edenlerde olduğu gibi marka siciline güvenerek hak iktisap eden iyi niyetli üçüncü kişilerin bu iktisapları korunur mu? Örneğin marka sahibi M'nin markasını yazılı bir sözleşme ile önce D'ye devretmesi, daha sonra da bu devir sicile tescil edilmeden iyi niyetli E'ye yazılı bir sözleşme ile devretmesi ve devrin sicile tescil edilmesi halinde markayı iyi niyetli devralan E, marka hakkını kazanabilir mi?

Markanın devri için yazılı şekil yeterli olup devrin sicile tesciline gerek yoktur (KHK/556.m.16). Devrin sicile tescili sadece bildirici nitelik taşır. Bu yüzden yazılı devir sözleşmesinin yapılmasıyla marka

---

⁸² Aynı yönde bkz. 40/94 sayılı Avrupa Topluluk Markası Tüzüğü.m.17.5

⁸³ **Arkan**, Marka, C.II, s.185; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.686; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.10; **Çamlıbel** 248; **Arseven** 122; **Karan/Kılıç** 330; **Yalçın** 233; 11.HD. T.24.12.1999 E.1999/6393 K.1999/10787 (**Karan/Kılıç** 331).

⁸⁴ **Arkan**, Marka, C.II, s.185; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.689.

⁸⁵ Bu hüküm 40/94 sayılı Avrupa Topluluk Markası Tüzüğü.m.17.6'dan alınmıştır.

devredilmiş olur⁸⁶. Markanın devri tasarrufi bir işlem niteliğinde⁸⁷ olduğu için markanın devriyle marka hakkı tamamen devralana (D) geçmekte ve devreden (M) marka hakkı sona ermektedir⁸⁸. Böylece devreden, başkasına (E) devredebileceği marka hakkı da kalmamaktadır⁸⁹. Hiç kimse sahip olduğu haktan fazlasını devredemez ve kural olarak bir hakkı ancak hak sahibi devredebilir⁹⁰. Bu yüzden devreden (M), markayı yazılı şekilde bir kişiye (D) devrettikten sonra devir sicile tescil edilmese bile markayı bir başkasına (E) devredemez. Çünkü devredebileceği bir marka hakkı kalmamıştır. Dolayısıyla sicile güvenerek marka hakkı iktisap eden kişinin (E), bu iktisabı korunmaz⁹¹. Salt hukuki açıdan değerlendirildiğinde bu sonuca ulaşılma ile birlikte, sicile güvenerek markayı devralan (E) açısından durum değerlendirildiğinde farklı sonuçlara ulaşılabilir. Sicile güvenerek markayı devralan kişinin marka sahibini tespit etmek için, TPE tarafından tutulan resmi bir sicil olan marka sicili dışında başvurabileceği daha güvenilir bir kayıt mevcut değildir. Bu yüzden markayı, sicile güvenerek sicilde marka sahibi olarak gözüken (M) kişiden devralanın bu iyi niyeti boşa çıkmamalıdır. Ayrıca markanın devrini sicile tescil ettirme imkânına sahip olmasına rağmen bu işlemi yaptırmayan markayı ilk devralan kişinin (D) bu ihmali de karşılıksız kalmamalıdır.

Yukarıda verilen örnekte olduğu gibi markayla ilgili tüm hukuki işlemlerin sicile tescil edilmemesi nedeniyle ortaya çıkabilecek sorunların temelinde söz konusu hukuki işlemlere ilişkin hükümlerin yetersizliği yatmaktadır. Çünkü bu hükümlere göre, hukuki işlemin geçerli olabilmesi için yazılı şekli yeterlidir (KHK/556.m.15-22). Kanaatimizce,

⁸⁶ **Arkan**, Marka, C.II, s.185; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.686; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.10

⁸⁷ Markanın devrinin tasarrufi bir işlem niteliğinde olduğu yönünde bkz. **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.685; **Arkan**, Marka, C.II, s.180; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.9; **Özel 38**; **Karan/Kılıç 329**; **Meran 177**

⁸⁸ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.685; **Arkan**, Marka, C.II, s.180, **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.9; **Arseven 122**; **Özel 38**.

⁸⁹ **Arkan**, Marka, C.II, s.184.

⁹⁰ **Ayan**, Giriş, s.101; **Özsunay**, Medeni, s.284.

⁹¹ **Arkan**, Marka, C.II, s.184; **Ayiter**, İhtira Hukuku, s.105-106.

aleniyetin tam olarak sağlanabilmesi, marka üzerinde hak sahibi olanların doğru bir şekilde tesbit edilebilmesi ve bu hak sahiplerinin haklarının gereğince korunabilmesi için, ortak marka ve garanti markasında olduğu gibi hukuki işlemin geçerli olabilmesi için sicile tescil zorunlu olmalıdır. KHK/556'da yapılacak bir değişiklikle markayla ilgili tüm hukuki işlemlerin geçerli olabilmesi için sicile tescil zorunlu hale getirilmeli ve sicile güvenerek iyi niyetli hak iktisap edenlerin bu hakları korunmalıdır.

VI. DEVRİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

Markanın devrinde yazılı devir sözleşmesinin yapılmasıyla marka hakkı tamamen ve mevcut şekliyle devralana geçer. Markanın devriyle, marka hakkının yanında devrin konusu markayla ilgili haklar da devralana geçer⁹². Örneğin, marka üzerinde bir lisans sözleşmesi varsa markanın devriyle lisans sözleşmesinden kaynaklanan lisans alacağı da devralana geçer. Marka başvurusunun devri halinde de, marka başvurusuyla ilgili haklar devralana geçer. Örneğin, marka başvurusunun devriyle, başvuru sahibine ait öncelik hakkı da başvuruyu devralana geçer⁹³.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MARKANIN REHNİ

I. GENEL OLARAK

KHK/556.m.18, “Tescilli bir marka işletmeden bağımsız olarak teminat olarak gösterilebilir.” hükmü⁹⁴ ile markanın malvarlığına dahil olduğu işletmeden bağımsız olarak rehne konu olabileceğini açıkça

---

⁹² **Arkan**, Marka, C.II, s.187. “...Davalı Ülker Gıda San. Ve Tic. A.Ş. vekili, marka tescil başvurusu müvekkilince yapılmış ise de, 19.12.2001 tarihinde müvekkilinin sahip olduğu tüm markalar ile dava konusu markanın dava dışı Yıldız Holding A.Ş.’ne devredildiğini ve durumun TPE’ne bildirildiğini, davanın müvekkile değil, Yıldız Holding A.Ş. aleyhine açılması gerektiğini, dava konusu markanın tescile engel halinin olmadığı savunularak, davayı reddini istemiştir.” 11. HD. T.09.11.2004 E.2004/7408 K.2004/11014 (yayınlanmamıştır).

⁹³ **Arkan**, Marka, C.II, s.68, s.175-176; **Özel** 40; **Çamlıbel** 248.

⁹⁴ KHK/556.m.18, tescilli bir markanın teminat olarak gösterilebileceğini düzenlemiş, rehne konu olup olamayacağına ise yer vermemiştir. Ancak rehin de bir teminat olduğu için tescilli bir marka rehne konu olabilir.

düzenlemiştir⁹⁵. Ayrıca KHK/556.m.15 ve Mar.yön.m.22 de markanın rehne konu olabileceğini açıkça düzenlemiştir. Bu yüzden marka, işletmeden bağımsız olarak rehne konu olabilir⁹⁶. Ancak kanunda düzenlenmesinin dışında marka, bir hak olduğu için rehnedilebilir niteliktedir⁹⁷.

Marka, hem kanundan dolayı hem de markanın kendi niteliği gereği işletmeden bağımsız olarak veya ticari işletme rehni çerçevesinde ticari işletmeyle birlikte rehne konu olabilmektedir⁹⁸. Markanın kısmen rehni yani tescil edildiği mal veya hizmetlerden sadece bir kısmı için rehnedilmesi ise mümkün değildir⁹⁹.

II. REHNİN KONUSU

Hem tescilli markalar¹⁰⁰ hem de tescilsiz markalar rehne konu olabilir. Ayrıca ferdi marka, ortak marka¹⁰¹ ve garanti markası¹⁰² rehne konu olabilir.

⁹⁵ KHK/556.m.18, tescilli bir markanın teminat olarak gösterilebileceğini düzenleyerek, markanın rehinden başka teminatlara da konu olabileceği anlamına gelen ve 40/94 sayılı Tüzük m.19'un yanlış tercümesinden kaynaklanan hatalı bir hüküm getirmiştir. Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.204.

⁹⁶ **Karan/Kılıç** 338; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.13; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.698; **Arkan**, Marka, C.II, s.202; **Oytaç** 208; **Meran** 178; **Noyan** 379; **Özel** 40; **Berzek** 84; **Oğuzman/Seliçi** 777; **Ayan**, Eşya, C.III, s.254; **Ergüne** 36; **Köprülü/Kaneti** 538.

⁹⁷ **Arseven** 129. 551 sayılı Markalar Kanunu döneminde kanunda açıkça düzenlenmemekle birlikte, markanın rehne konu olabileceği kabul edilmekteydi. Bkz. **Sağlam** 123 vd

⁹⁸ **Arkan**, Marka, C.II, s.204; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.698; **Meran** 178.

⁹⁹ Aynı yönde bkz. **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.701-702; Bir hak olan alacakların kısmen rehnedilebileceği yönünde bkz. **Oğuzman/Seliçi** 777

¹⁰⁰ KHK/556.m.18, tescilli bir markanın teminat olarak gösterilebileceğini düzenleyerek, markanın rehinden başka teminatlara da konu olabileceği anlamına gelen ve 40/94 sayılı Tüzük m.19'un yanlış tercümesinden kaynaklanan hatalı bir hüküm getirmiştir. Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.204.

¹⁰¹ Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.203; Aksi yönde bkz. **Meran** 178

¹⁰² Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka C.II, s.203, Aksi yönde bkz. **Meran** 178.

Bunların dışında, marka başvurusu¹⁰³ ve markaya ilişkin alacaklar¹⁰⁴ rehne konu olabilir.

III. REHNE UYGULANACAK HÜKÜMLER

KHK/556.m.15 ise tescilli bir markanın rehnedilebileceğine değindikten sonra rehin hakkı bakımından Medeni Kanunun rehin hakkına ilişkin hükümlerinin uygulanacağını düzenlemiştir.

Markanın rehnine, marka, gayri maddi mal üzerindeki mutlak bir hak olduğu için, hakların rehnini düzenleyen MK.m.954-961 hükümleri uygulanmalıdır¹⁰⁵. Hakların rehnini düzenleyen MK.m.954/II'nin "Aksine hüküm bulunmadıkça bunların rehni hakkında da teslimine bağlı rehin hükümleri uygulanır." hükmü nedeniyle¹⁰⁶ teslimine bağlı taşınır rehnini düzenleyen MK.m.939-949 hükümleri de mahiyetine uygun olduğu oranda ve kıyasen hakların rehnine uygulanır¹⁰⁷. Teslimine bağlı taşınır rehninin iyi niyetle kazanılmasına ilişkin MK.m.939/II hükmü ise mahiyetine uygun olmadığı için hakların rehnine uygulanamaz¹⁰⁸.

Taşınır rehninin paraya çevrilmesine ilişkin İİK.m.145-147 hükümleri, hak rehninin ve dolayısıyla markanın paraya çevrilmesine de

---

¹⁰³ Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.203; ; **Meran** 178; **Çamlıbel** 247; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.1; **Oytaç** 223; **Karan/Kılıç** 347; **Noyan** 376.

¹⁰⁴ Fikir ve Sanat eserleriyle ilgili alacakların rehne konu olabileceği hakkında bkz. **Görgün** 159, **Ayiter**, Fikir ve Sanat Ürünleri, s.219. Ayrıca bkz. FSEK, m.61/I-3.

¹⁰⁵ **Oğuzman/Seliçi** 777; **Ayan**, Eşya, C.III, s.254; **Ergüne** 36; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.698; **Arkan**, Marka, C.II, s.202; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.13; **Özel** 40; **Köprülü/Kaneti** 538.

¹⁰⁶ MK.m.954/II hükmündeki teslimine bağlı taşınır rehnine olan yollama olmasaydı bile teslimine bağlı taşınır rehnini düzenleyen hükümler hakların rehnine dolayısıyla da markanın rehnine uygulanabilirdi. Çünkü Medeni Kanun teslimine bağlı taşınır rehnini esas almıştır ve bu rehne ilişkin MK.m.939-949 hükümleri mahiyetinin uygun düştüğü oranda kıyasen tüm rehin türlerine uygulanır. Bkz. **Oğuzman/Seliçi** 746; **Ayan**, Eşya, C.III, s.215; **Sayman/Elbir** 622.

¹⁰⁷ **Oğuzman/Seliçi** 777; **Ayan**, Eşya, C.III, s.254; **Saymen/Elbir** 689, **Köprülü/Kaneti** 546.

¹⁰⁸ **Ayan**, Eşya, C.III, s.254 dn.653; **Köprülü/Kaneti** 547; **Saymen/Elbir** 689-690; **Sirmen** 50 vd.

uygulanır¹⁰⁹. Ayrıca rehnin paraya çevrilmesine ilişkin ortak hükümler olan İİK.m.150e-153 de hakların rehnine uygulanır¹¹⁰. Markanın ticari işletme rehni çerçevesinde ticari işletmeyle birlikte rehne konu olması durumunda ise ticari işletme rehnini düzenleyen 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu hükümleri, markanın rehni açısından uygulama alanı bulur¹¹¹.

IV. REHNİN USULÜ

A. MARKANIN MÜSTAKİL REHNİ

MK.m.955/III'e göre hakların rehninde, rehnin kurulabilmesi için, yazılı rehin sözleşmesiyle birlikte, rehne konu olan hakkın devri için öngörülen şekle de uyulmalıdır. Yani hakların rehnedilebilmesi için kural olarak yazılı şekil yeterlidir.

Ortak marka ve garanti markasının devrinin geçerli olabilmesi için, yazılı bir devir sözleşmesi yapılmalı ve devir sicile tescil edilmelidir¹¹² (KHK/556.m.60). Bu yüzden ortak marka ve garanti markasının rehninde, rehnin geçerli bir şekilde kurulabilmesi için, yazılı bir rehin sözleşmesi yapılmalı ve rehin marka siciline tescil edilmelidir (MK.m.955/III; KHK/556.m.60).

B. MARKANIN TİCARİ İŞLETME İLE BİRLİKTE REHNİ

Ticari işletme rehninin kurulması için taraflar arasında yapılması gereken rehin sözleşmesi, bizzat işletme sahibi tarafından yapılmalıdır¹¹³. Bu sözleşme noter¹¹⁴ tarafından re'sen düzenlenmelidir (TİRK.m.4). Sözleşmenin taraflarca hazırlanıp noterce imzaların onaylanması yeterli

¹⁰⁹ Oğuzman/Seliçi 780; Ayan, Eşya, C.III, s.258, Köprülü/Kaneti 547-548.

¹¹⁰ Köprülü/Kaneti 463.

¹¹¹ Arkan, Marka, C.II, s.204-205; Yasaman/Altay, KHK Şerhi, s.704.

¹¹² Yasaman/Altay, KHK Şerhi, s.689; Arkan, Marka, C.II, s.181; Meran 171; Çamlıbel 248.

¹¹³ İşletme sahibinin temsilcisi, ticari mümessil sıfatını haiz olsa bile özel olarak yetkilendirilmiş bulunmadıkça rehin sözleşmesi yapamaz. Karahan, Ticari İşletme, s.44, Arkan, Ticari İşletme, s.48; Erten 14 vd. Antmen 74.

¹¹⁴ İşlemi gerçekleştirecek olan noter, ticari işletmenin tescilli olduğu ticaret sicili çevresinde bulunan bir noter olmalıdır. Bkz. Karahan, Ticari İşletme, s.44; Erten 37.

değildir. Ayrıca rehnin kapsamına giren unsurların ayırt edilmelerini sağlayacak özellikleriyle birlikte tam bir listesi ile tescil, harç ve masrafların hangi tarafça ödeneceği sözleşmede yer almalıdır (TİRK.m.4-5). Rehin sözleşmesi yapıldıktan sonra ticaret siciline tescil edilir. Rehin hakkı, sözleşmenin yapılmasıyla değil, tescil ile doğar¹¹⁵ (TİRK.m.5/I). Marka, rehin sözleşmesi ile rehnin kapsamı dışında bırakılmamışsa rehnin ticaret siciline tescili ile rehnedilmiş olur¹¹⁶. Rehnin ticaret siciline tescil edilmesinden sonra ticaret sicil memuru durumu derhal TPE'ye bildirerek rehnin marka siciline tescil edilmesini sağlamalıdır¹¹⁷ (TİRK.m.7).

C. MARKAYLA İLGİLİ ALACAKLARIN REHNİ

Alacak bir hak olduğu için alacakların rehni de markanın rehni gibi, hakların rehnini düzenleyen MK.m.954 vd. hükümlerine göre yapılır¹¹⁸. Markayla ilgili bir alacak, herhangi bir senede bağlanmamışsa, sadece yazılı bir rehin sözleşmesi ile rehnedilebilir. Rehnin kurulması için yazılı şekil geçerlilik şartıdır¹¹⁹.

V. REHNİN TESCİLİ VE ETKİLERİ

Markanın işletmeden bağımsız olarak rehinde, yazılı rehin sözleşmesi yapılmasıyla marka rehnedilmiş olur¹²⁰. Rehnin ayrıca sicile tescil edilmesine gerek yoktur¹²¹. Markanın ticari işletmeyle birlikte rehinde ise, rehnin ticaret siciline tescil edilmesiyle marka rehnedilmiş

---

¹¹⁵ **Karahan**, Ticari İşlete, s.44; **Arkan**, Ticari İşletme, s.49; **Erten** 38, **Antmen** 67.

¹¹⁶ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.704; **Arkan**, Marka, C.II, s.204.

¹¹⁷ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.704; **Arkan**, Marka, C.II, s.204; **Erten** 43; TPE'ye yapılan bildirim sonucu marka siciline yapılan tescilin etkileri hakkında bkz. 3.Bölüm.V.

¹¹⁸ **Oğuzman/Seliçi** 777; **Ayan**, Eşya, C.III, s.254; **Köprülü/Kaneti** 535; **Saymen/Elbir** 691.

¹¹⁹ **Oğuzman/Seliçi** 778; **Ayan**, Eşya, C.III, s.255; **Köprülü/Kaneti** 540.

¹²⁰ **Arkan**, Marka, C.II, s.179; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.685; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.7, **Çamlıbel** 248; **Karan/Kılıç** 329; **Oytaç** 205; **Noyan** 376; **Meran** 171; **Özel** 39. Bkz. 3.Bölüm.IV.

¹²¹ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.702; **Arkan**, Marka, C.II, s.204; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.13; **Karan/Kılıç** 339; **Özel** 40.

olur¹²². Rehnin ticaret siciline tescil edilmesinden sonra, ticaret sicil memuru durumu derhal TPE'ye bildirerek rehnin marka siciline tescil edilmesini sağlamalıdır¹²³(TİRK.m.7). Ancak rehnin marka siciline tescili rehnin kurulması için zorunlu değildir¹²⁴. O halde markanın rehninin kurulabilmesi için markanın, hem işletmeden bağımsız olarak rehninde hem de ticari işletmeyle birlikte rehninde, rehnin marka siciline tescili zorunlu değildir¹²⁵. Ancak markanın ticari işletmeyle birlikte rehninde, rehnin kurulabilmesi için ticaret siciline tescil zorunludur. Dolayısıyla rehnin marka siciline tescili kurucu değil, bildirici niteliktedir.

Hakların rehninde, rehnin kurulması için yazılı rehin sözleşmesiyle birlikte, rehne konu olan hakkın devri için öngörülen şekle de uyulmalıdır¹²⁶ (MK.m.955/III). Ortak marka ve garanti markasının devri için ise, devrin sicile tescili zorunludur¹²⁷ (KHK/556 m.60). Bu yüzden ortak marka ve garanti markasının rehninde rehin ancak sicile tescil ile kurulabilir. O halde ortak marka ve garanti markasının rehninde, rehnin marka siciline tescili kurucu niteliktedir. Markanın rehninin iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için de rehnin sicile tescili zorunlu olmalıdır¹²⁸.

Türk hukuku açısından marka rehninin sicile tescili sadece rehnin iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için zorunludur. Markanın rehninin kurulabilmesi içinse rehnin sicile tescili zorunlu

¹²² **Karahan**, Ticari İşlete, s.44; **Arkan**, Ticari İşletme, s.49; **Erten** 38, **Antmen** 67; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.704; **Arkan**, Marka, C.II, s. 204.

¹²³ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.704; **Arkan**, Marka, C.II, s.204; **Erten** 43

¹²⁴ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.705; **Karahan**, Ticari İşletme, s.45; **Arkan**, Ticari İşletme, s.50; **Antmen** 72; **Erten** 42.

¹²⁵ **Yasaman / Altay**, s.704; **Arkan**, Marka, C.II, s.204

¹²⁶ **Oğuzman/Seliçi** 779; **Ayan**, Eşya, C.III, s.257; **Köprülü/Kaneti** 254.

¹²⁷ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.689; **Arkan**, Marka, C.II, s.181; **Meran** 171; **Çamlıbel** 248. Bkz. 2.Bölüm.IV.A.

¹²⁸ Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.205; **Yasaman / Altay**, s.715 dn.7; **Oytaç** 209; **Özel** 40; İsviçre hukukunda da markanın rehninin sicile tescil edilmediği sürece iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceği benimsenmiştir (Markenschutzgesetz.m.19.2).

değildir¹²⁹. Ancak kanaatimizce markanın rehninin kurulabilmesi için de sicile tescil zorunlu olmalıydı¹³⁰. Çünkü bir marka üzerinde birden fazla rehnin kurulmasının engellenmesi, tescilsiz markalar üzerinde kurulan rehinlerin ortaya çıkarılabileceği sakıncaların ortadan kaldırılması, markanın başka hukuki işlemlere de konu olması halinde gerçek hak sahiplerinin belirlenmesi ve üçüncü kişilerin menfaatlerinin korunması ancak sicile tescilin, marka rehninin kurulmasında zorunlu hale getirilmesi ile mümkündür.

VI. REHNİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

Rehnin kurulmasından hatta rehnin sicile tescil edilmesinde sonra da sicilde marka sahibi açısından herhangi bir değişiklik olmamaktadır. Marka üzerinde tasarruf yetkisi sicilde marka sahibi olarak görünen kişiye ait olduğu için rehinden sonra da marka sahibi markası üzerinde tasarruflarda bulunabilir¹³¹ (MK.m.855). Örneğin marka sahibi rehinden sonra marka üzerinde bir art rehin kurabilir¹³² veya markasını devredebilir¹³³ (Mar.Yön.m.22). Bununla beraber marka sahibi, rehin alan alacaklının durumunu kötüleştiren¹³⁴ veya hakkının mevcudiyetini etkileyen veya azaltan¹³⁵ işlemleri, ancak rehin alan alacaklının izni ile yapabilir¹³⁶. Örneğin, marka sahibi, rehin alan alacaklının izni olmadan marka hakkından vazgeçemez¹³⁷ (KHK/556.m.46/III).

Marka üzerinde kurulan rehin hakkı, alacağını elde edemeyen alacaklıya, markayı cebri icra yolu ile paraya çevirterek, elde edilen

---

¹²⁹ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.702; **Arkan**, Marka, C.II, s.205.

¹³⁰ Aynı yönde bkz. **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.702 dn.20.

¹³¹ **Arkan**, Marka, C.II, s.206, **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.703

¹³² Bkz. 3. Bölüm. IV. Ayrıca bkz. MK.m.958 ve TİRK.m.10.

¹³³ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.703

¹³⁴ **Arkan**, Marka, C.II, s.206

¹³⁵ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.703, dn.25.

¹³⁶ **Oğuzman/Seliçi** 780; **Ayan**, Eşya, C.III, s.258; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.703. **Arkan**, Marka, C.II, s.206.

¹³⁷ Aynı yönde **Arkan**, Marka, C.II., s.206; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s. 703

bedelden alacağını tahsil etme yetkisi verir¹³⁸. Bunun dışında markanın rehni, markayı rehnettiren alacaklıya, markadan yararlanma veya markayı kullanma gibi yetkiler vermez¹³⁹. Ancak rehin alan alacaklı, rehin konusu marka, alacağına teminat teşkil ettiği için markanın ekonomik değerinin korunmasını isteyebilir. Dolayısıyla, rehin alan alacaklı, markanın ekonomik değerinin korunması için marka sahibini özenli bir yönetimin gerektirdiği önlemleri almaya zorlayabilir¹⁴⁰ (MK.m.961).

VII. REHİNLİ MARKANIN PARAYA ÇEVİRİLMESİ

Markanın rehni, rehin alan alacaklıya, alacağı zamanında ödenmezse rehin konusu markayı cebri icra yoluyla paraya çevirterek elde edilen bedelden alacağının ödenmesini talep etme yetkisi verir¹⁴¹. Yani kural olarak alacağını zamanında alamayan¹⁴² rehin alan alacaklı, alacağını tahsil edebilmek için rehinli markanın paraya çevrilmesini devletin bu iş için oluşturmuş olduğu resmi makamlardan talep etmelidir¹⁴³. Ancak rehin sözleşmesinin tarafları, cebri icra yolu ile paraya çevirme yetkisini ortadan kaldırmadan, rehin alan alacaklının markayı cebri icra yolu ile paraya çevirme dışında özel yollardan da paraya çevirebileceği konusunda anlaşılabilir¹⁴⁴. Kanaatimizce markanın rehni, markanın, rehin alan alacaklıya verilen özel yollardan paraya çevirme yetkisi yoluyla paraya çevrilmesi cebri icra yolu ile paraya

¹³⁸ **Oğuzman/Seliçi** 759; **Ayan**, Eşya, C.III, s.223; **Arkan**, Marka, C.II, s.206, **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.703; **Karan/Kılıç** 340.

¹³⁹ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.703; **Arkan**, Marka, C.II, s.206.

¹⁴⁰ **Oğuzman/Seliçi** 780; **Ayan**, Eşya, C.III, s.258; **Köprülü/Kaneti** 460.

¹⁴¹ **Oğuzman/Seliçi** 759; **Ayan**, Eşya, C.III, s.223; **Arkan**, Marka, C.II, s.206, **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.703; **Karan/Kılıç** 234.

¹⁴² Rehin alan alacaklı, ancak alacağı zamanında ödemezse rehni paraya çevirme yetkisini kullanabilir. Bu kurala “talilik ilkesi” denir. Bkz. **Köprülü/Kaneti** 461; **Cansel**, Menkul Rehni, s.27; **Gürsoy/Eren/Cansel** 1167.

¹⁴³ Bu talep yetkisi rehin hakkını özünü oluşturur. Bu yetkiyi sağlamayan bir hak rehin hakkı olarak nitelendirilemez Bkz. **Köprülü/Kaneti** 461.

¹⁴⁴ **Oğuzman/Seliçi** 759; **Ayan**, Eşya, C.III, s.235; **Köprülü/Kaneti** 463; **Cansel**, Menkul Rehni, s.235; **Arkan**, Marka, C.II, s.206.

çevrilmesine göre rehnin amacı açısından daha uygundur¹⁴⁵. Çünkü rehnin amacı, rehin alan alacaklının alacağını teminat altına alarak ödenmediği takdirde alacağı tahsil edebilmektir. Markanın rehin sonucu cebri icra yolu ile satılması ise markanın değerini düşürür. Çünkü cebri icra yolu ile satış markanın piyasadaki itibarını ve güvenilirliğini azaltır. Markanın değeri ise piyasadaki itibarına, markaya duyulan güvene ve markanın pazar payına göre belirlenmektedir. Bu yüzden markanın, rehin alan alacaklıya verilecek özel yollardan paraya çevirme yetkisi ile paraya çevrilmesi markanın değerinin düşmemesi ve dolayısıyla alacağın tahsilinin tehlikeye girmemesi açısından daha uygundur.

Rehinli markanın paraya çevrilmesine kural olarak¹⁴⁶ taşınır rehninin paraya çevrilmesini düzenleyen İİK.m.145-147 ve rehnin paraya çevrilmesine ilişkin ortak hükümler olan İİK.m.150e-153 uygulanır¹⁴⁷.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MARKANIN HACZİ

I. GENEL OLARAK

Marka, gayri maddi mal üzerindeki mutlak bir hak olarak malvarlığına dahil bir unsur olduğu için haczedilebilir. Nitekim KHK/556.m.19, “Tescilli bir marka işletmeden bağımsız olarak haciz edilebilir. Haciz sicile kayıt edilir ve yayınlanır.” hükmü ile markanın haczedilebileceğini açıkça düzenlemiştir. Bu hüküm uyarınca, marka, hem işletmeyle birlikte işletmenin malvarlığına dahil bir unsur olarak hem de işletmeden bağımsız olarak haczedilebilir¹⁴⁸.

---

¹⁴⁵ Aynı yönde **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.706.

¹⁴⁶ Rehin alacaklıya özel yoldan paraya çevirme yetkisinin verildiği ve alacak muaccel olduktan sonra rehin konusu hakkında anlaşma yapıldığı hallerde İcra ve İflas Kanunu hükümleri uygulanmaz.

¹⁴⁷ **Oğuzman/Seliçi** 780; **Ayan**, Eşya, C.III, s.258; **Köprülü/Kaneti** 547-548, **Arkan**, Marka, C.II, s.206, **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.705 vd. Ayrıntılı bilgi için bkz. 3. bölüm III.

¹⁴⁸ **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.14; **Arkan**, C.II, s.207; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.711 ; **Demirci** 21; **Noyan** 380; **Karan / Kılıç** 340; **Oytaç** 209; **Meran** 179; **Berzek** 84

Alacaklının alacağını karşılayacak kadar ile sınırlı olmak üzere kısmen haczi diğer bir deyişle markanın, tescil edildiği mal veya hizmetlerin bir kısmı ile sınırlı olarak haczi mümkün değildir.¹⁴⁹

II. HACZİN KONUSU

Hem tescilli markalar¹⁵⁰ hem de tescilsiz markalar¹⁵¹ hacze konu olabilir. Bu çerçevede ferdi marka, ortak marka¹⁵² ve garanti markası¹⁵³ hacze konu olabilir. Bunların dışında, marka başvurusu¹⁵⁴ ve markaya ilişkin alacaklar¹⁵⁵ da hacze konu olabilir.

III. HACZE UYGULANACAK HÜKÜMLER

KHK/556.m.19'da marka haczinin uygulanmasına ilişkin herhangi bir kural öngörülmediği için genel olarak tüm malvarlığı unsurlarının haczini düzenleyen İcra ve İflas Kanunu hükümleri, malvarlığına dahil bir unsur olan markanın haczine de uygulanmalıdır¹⁵⁶.

¹⁴⁹ Aynı yönde bkz. **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.712.

¹⁵⁰ **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.14; **Arkan**, Marka, C.II, s.207; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.711; **Demirci** 21; **Noyan** 380; **Karan / Kılıç** 340; **Oytaç** 209; **Meran** 179.

¹⁵¹ Aynı yönde bkz. **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.711; **Poroy/Yasaman** 443 **Arkan**, Marka, C.II, s.175 dn.2.

¹⁵² Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.207; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.23; **Karan/Kılıç** 341; **Poroy/Yasaman** 440; Aksi yönde bkz. **Meran** 179. 551 sayılı Markalar Kanunu döneminde ferdi marka dışındaki marka türlerinin haczi yasaklanmıştı (Mar.K.m.36). Ayrıntılı bilgi için bkz. **Sağlam** 7 vd.

¹⁵³ Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.207; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.23; **Karan/Kılıç** 341; **Poroy/Yasaman** 440; Aksi yönde bkz. **Meran** 179.

¹⁵⁴ **Arkan**, Marka, C.I, s.68; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.20; **Meran** 170; **Oytaç** 223; **Karan/Kılıç** 347; **Noyan** 376.

¹⁵⁵ Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka, C.I, s.207 dn.117; Fikir ve sanat eserleri hakkındaki lisans sözleşmesinden doğan lisans alacağının haczedilebileceğine dair bkz. **Deliduman** 870; **Görgün** 164; **Erel** 288-289. Ayrıca bkz. FSEK.m.62/I-4

¹⁵⁶ **Arkan**, Marka, C.II, s.207; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.16; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.711-712; **Üstündağ**, İcra, s.243.

Tescilli markaların¹⁵⁷ haczine hem İİK.m.79/II hem de İİK.m.94 tescilsiz markalara ve marka başvurusunun haczine ise sadece İİK.m.94 uygulanır. Marka ile ilgili alacaklara İİK.m.88-89; mahcuz markanın paraya çevrilmesine İİK.m.121 uygulanır. Hacze konu olan marka ile ilgili istihkak iddialarının olması durumunda ise İİK.m.96-99 uygulanır.

IV. HACZİN USULÜ

Haciz prosedürü alacaklının, icra dairesine yapacağı bir takip talebi¹⁵⁸ ile başlar. Takip talebinin yetkili icra dairesine yapılması gerekir (İİK.m.50). İlamlı takiplerde, ilamın icrası her icra dairesinden talep edilebilir (İİK.m.34). İlamsız takiplerde ise yetkili icra dairesi yani hem takip talebinin yapılacağı hem de haczin isteneceği icra dairesi İİK.m.50'ye göre belirlenir¹⁵⁹. Dolayısıyla ilamsız icrada genel yetkili icra dairesi borçlunun ikametgahındaki icra dairesidir (HUMK.m.9). O halde markanın haczinde yetkili icra dairesi, borçlu olan marka sahibinin ikametgahındaki icra dairesidir.

Marka sahibi bir tüzel kişi¹⁶⁰ de olabilir (KHK/556.m.3). Tüzel kişilerin ikametgahı, esas sözleşmesi veya tüzüğünde belirtilen yerdir. Eğer esas sözleşme veya tüzükte herhangi bir ikametgah belirtilmemişse, tüzel kişilerin ikametgahı yönetim işlerinin yürütüldüğü yerdir¹⁶¹ (MK.m.51). Marka sahibinin tüzel kişi olması halinde yetkili icra dairesi tüzel kişinin ikametgahına göre belirlenir¹⁶².

---

¹⁵⁷ Tescilli markalar kavramı ile tescilli olan ferdi ve ortak markalar ile garanti markaları kastedilmektedir.

¹⁵⁸ Hem ilamlı ve ilamsız takip, hem rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip hem de iflas yolu ile takip her zaman alacaklının takip talebi ile başlar. Takip talebi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Kuru**, İcra ve İflas, C.I, s.208 vd.; **Üstündağ**, İcra, s.79 vd.

¹⁵⁹ Yetkili icra dairesinin belirlenmesi hususunda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun yetkiye ilişkin hükümleri yani HUMK.m.9-27 kıyasen uygulanır.

¹⁶⁰ Hem ticaret şirketleri (kolektif, komandit, limited ve anonim şirketler) hem de dernek ve vakıflar marka sahibi olabilir.

¹⁶¹ **Köprülü**, Medeni, 424 vd.

¹⁶² İcra dairesinin yetkisi kamu düzenine ilişkin olmadığı için, icra dairesinin yetkisi hakkında yetki sözleşmesi yapılabilir. Bkz. **Kuru**, İcra ve İflas, C.I,

Takip talebini alan yetkili icra dairesi borçluya bir ödeme emri gönderir. Ödeme emri, alacaklının takip talebini alan icra dairesinin, borçluya borcunu ödemesini veya itirazı varsa bunu bildirmesini ve bunları yapmazsa hakkında cebri icraya devam edileceğini (mallarının haczedileceğini) ihtar etmesidir¹⁶³. Ödeme emrinin kesinleşmesi¹⁶⁴ ve alacaklının haciz talebinde bulunması¹⁶⁵ üzerine haciz yapılır. İcra dairesi borçlunun mallarını haczeder, satar ve satış karşılığında elde edilen parayla alacaklının alacağını öder¹⁶⁶.

V. HACZİN TESCİLİ VE ETKİLERİ

Markanın haczinin İİK.m.94 veya İİK.m.79/II'ye göre yapılması haciz prosedüründe olduğu gibi haczin sicile tescilinin etkileri açısından da farklılıklar göstermektedir¹⁶⁷.

İİK.m.94'e göre haciz, icra memuru tarafından, marka sahibinin (borçlunun) ikametgahında yapılmakta ve marka sahibine markasının

s.179, **Üstündağ**, İcra, s.80. Bu nedenle Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun yetki sözleşmelerini düzenleyen hükümleri de uygulama alanı bulabilir. 12.HD. T.04.03.1980 (YKD. 1980/9, s.1257).

¹⁶³ **Kuru**, İcra ve İflas, C.I, s.223; **Üstündağ**, İcra, s.79.

¹⁶⁴ Ödeme emri kesinleşmeden haciz yapılamaz. Ödeme emri, borçlu yedi gün içinde ödeme emrine itiraz etmezse, ödeme emrine itiraz eder ancak alacaklı açtığı itirazın iptali davasını (İİK.m.67) kazanır veya icra mahkemesi borçlunun itirazın kesin olarak kaldırılmasına (İİK.m.68) karar verir veya itirazın geçici olarak kaldırılmasına karar verilmiş (İİK.m.68a) olup da borçlunun yedi gün içinde borçtan kurtulma davası açmaması veya açtıktan borçtan kurtulma davasını kaybetmesi ile kesinleşir. Bkz. **Kuru**, İcra ve İflas, C.I., s.223 vd.; **Üstündağ**, İcra, s.94 vd.

¹⁶⁵ Haciz yapılabilmesi için alacaklının haciz talebinde bulunması gerekir. Ancak bu kuralın çeşitli istisnaları da vardır. İİK.m.139'daki tamamlama haczi ve borçlunun haciz talebinde bulunabileceği haller (İİK.m.33/III, m.169a ve m.170/son) gibi. Bkz. **Kuru**, İcra ve İflas, C.I, s.619; **Üstündağ**, İcra, s.144.

¹⁶⁶ İcra ve İflas Hukukunun en temel kurallarından biri alacaklının para ile tatmin edilmesidir. Borçlunun haczedilen mallarının alacağına karşılık olmak üzere alacaklıya devredilmesi ise yasaktır. Bkz. **Kuru**, İcra ve İflas, C.I, s.616; **Üstündağ**, İcra, s.140.

¹⁶⁷ Bkz. 4.Bölüm.IV.B.

haczedildiği tebliğ edilmekte böylece haciz tamamlanmaktadır¹⁶⁸. Yani İİK.m.94'e göre yapılan hacizde, haczin tamamlanması diğer bir deyişle geçerli olarak kurulabilmesi için sicile tescil zorunlu deđildir¹⁶⁹.

İİK.m.79/II'ye göre haciz de ise, marka haciz yolu ile takibin yapıldığı icra dairesinin bulunduğu yerden¹⁷⁰ farklı bir yerde olsa bile haciz, markanın tescilli olduğu marka siciline işlenmek suretiyle doğrudan da yapılabilmektedir. İİK.m.79/II'ye göre yapılan haciz, markanın haczedildiğinin sicile tescil edilmesi ile tamamlanmaktadır¹⁷¹. Bu yüzden markanın İİK.m.79/II'ye göre haczinde haczin sicile tescili bildirici değil, kurucu niteliktedir¹⁷². Markanın haczinin iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için ise sicile tescil zorunludur¹⁷³.

VI. HACZİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

Haczin hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için haczin geçerli bir şekilde kurulmuş olması, diğer bir deyişle tamamlanmış olması gerekir. İİK.m.94'e göre yapılan haciz, marka sahibine tebliğ ile; İİK.m.79/II'ye göre yapılan haciz ise sicile tescil ile tamamlanır. Bu yüzden İİK.m.94 ve İİK.m.79/II'ye göre yapılan haczin hüküm ve sonuçlarını doğurma zamanları birbirinden farklıdır. Haczin tamamlanması ile ortaya çıkan hüküm ve sonuçların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için ise markanın haczinin sicile tescil edilmesi gerekir¹⁷⁴.

Haciz yolu ile takip sonucu markanın yeni sahibi markayı, mevcut şekliyle elde etmektedir. Bu yüzden marka açısından yeni bir koruma süresi başlamamakta, markanın yeni sahibi markalar için

---

¹⁶⁸ Aynı yönde **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.715

¹⁶⁹ Aynı yönde **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.712; **Karan/Kılıç** 340

¹⁷⁰ Markanın bulunduğu yerden kasıt, marka sahibinin ikametgahıdır. Çünkü marka hakkının sahibi nezdinde var olduğu kabul edilir. Bkz. 4.Bölüm.IV.B.1.

¹⁷¹ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.716

¹⁷² Aynı yönde bkz. **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.712

¹⁷³ Aynı yönde bkz. **Karan/Kılıç** 340.

¹⁷⁴ **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.712; **Karan/Kılıç** 340

öngörülen on yıllık koruma süresinin kalan kısmından yararlanmaktadır¹⁷⁵.

VII. MAHCUZ MARKANIN PARAYA ÇEVİRİLMESİ

Markanın paraya çevrilmesine¹⁷⁶ hakların paraya çevrilmesine uygulanan ve tahdidi olmayan İİK.m.121 uygulanır¹⁷⁷. Hacizli marka, kural olarak, markayı haczettiren alacaklının talebi üzerine paraya çevrilir¹⁷⁸. Markayla ilgili alacakların haczedilmesi halinde ise icra dairesi, üçüncü kişiden tahsil edilen parayı, markayı haczettiren alacaklıya tevdi eder. Bu durumda haczedilen alacağın paraya çevrilmesine gerek yoktur¹⁷⁹. Ancak alacaklı, İİK.m.89'a göre haczedilen para alacağının menkuller hakkındaki hükümlere göre paraya çevrilmesini de isteyebilir¹⁸⁰. İcra Mahkemesi İİK.m.121'de kendisine tanınan seçeneklerden birini tercih ederek markayı satar veya başka bir tedbirle alacaklının alacağına karşılık gelecek kadar parayı elde eder ve alacaklıya öder¹⁸¹.

¹⁷⁵ Markanın devri halinde marka üzerindeki hakkın mevcut şekliyle devralana geçeceği ve bu yüzden de devralanın on yıllık koruma süresinin kalan kısmından yararlanacağı yönünde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.187

¹⁷⁶ Tescilli, tescilsiz marka veya marka başvurusu, ister İİK.m.94'e göre ister İİK.m.79/II'ye göre haczedilsin paraya çevirmeye İİK.m.121 uygulanacağı hakkında bkz. 4.Bölüm.III.

¹⁷⁷ **Arkan**, Marka, C.II, s.207, **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.16, **Kuru**, İcra ve İflas, C.II, s.1226; **Üstündağ**, İcra, s.246; **Demirci** 108; Ayrıntılı bilgi için bkz. **Uyar** Talih, Paraya Çevrilmesi Özel Bir Usulü Gerektiren Mal ve Haklar (İİK.madde:121), ABD. 1978/3, s.431. Bkz. 4.Bölüm.III.

¹⁷⁸ Haczedilen malın paraya çevrilmesi için alacaklının talebine ihtiyaç olmayan istisnai durumlar hakkında bkz. **Üstündağ**, İcra, s.238.

¹⁷⁹ **Üstündağ**, İcra, s.238; **Kuru**, İcra ve İflas, C.I, s.708.

¹⁸⁰ **Kuru**, İcra ve İflas, C.I, s.708.

¹⁸¹ Elde edilen paranın ödenmesi hakkında bkz. **Kuru**, İcra ve İflas, C.II, s.1518; **Üstündağ**, İcra, s.294 vd.

BEŞİNCİ BÖLÜM

MARKANIN LİSANS SÖZLEŞMESİNE KONU OLMASI

I. GENEL OLARAK

Fikri mülkiyet hukuku açısından en geniş manada lisans, gayri maddi bir mal üzerindeki hakkın, sahibi dışındaki kimselere kullandırılmasıdır¹⁸². Marka lisans sözleşmesi konusu markanın kullandırılması olan bir lisans sözleşmesi türüdür¹⁸³. Marka lisans sözleşmesinde lisans veren, üzerinde tasarruf yetkisine sahip olduğu markayı, aralarındaki sözleşme hükümleri çerçevesinde lisans alana kullandırmayı borçlanmaktadır¹⁸⁴. Lisans alan ise bu kullandırma karşılığında genelde bir bedel ödemeyi kabul etmektedir. Ancak bedel ödenmesi zorunlu bir unsur olmayıp, lisans alan bedelsiz olarak markayı kullanabilir veya başka bir edimi borçlanabilir¹⁸⁵. KHK/556.m.20'e göre, tescilli bir markanın kullanım hakkı, tescil edildiği mal veya hizmetlerin bir kısmı veya tamamı için lisan sözleşmesine konu olabilir¹⁸⁶. 89/104

---

¹⁸² **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.735; **Özel 42**; **Arkan**, Ticari İşletme, s.278; KHK/556'a göre, lisans dışında da markanın başkaları tarafından kullanılması söz konusu olabilir. Ayrıntılı bilgi için bkz. **Tekinalp Ünal**, Markanın Üçüncü kişi tarafından kullanılması, Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s.633 vd.

¹⁸³ **Arkan**, Marka, C.II, s.190; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s. 736; **Özel 45**; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.140.

¹⁸⁴ **Arkan**, Marka, C.II, s.191; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s. 745; **Özel 129**; **Yılmaz 74**, **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.141; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28N.35; **Çamlıbel 207**.

¹⁸⁵ **Arkan**, Marka, C.II, s.199; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s. 746; **Özel 154**; **Yılmaz 96**; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.143, 117; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.31, N.35; **Ortan 243**; **Sargın 106**; **Yüksel 96**.

¹⁸⁶ Marka lisans sözleşmesini düzenleyen KHK/556 m.20 ve m.21 hazırlanırken Avrupa Topluluk Markası ile ilgili 89/104 sayılı Yönerge m.8 ve 40/94 sayılı Tüzük m.22'den yararlanılmıştır. Ancak KHK/556.m.20 ve m.21'deki lisans verenin, lisans alana karşı marka hakkını kullanabileceği durumlar ile lisans alanın dava açma yetkisi Yönerge ve Tüzük'ten farklı biçimde düzenlenmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.134, s.253.

sayılı Yönerge m.8, 40/94 sayılı Tüzük m.22 ve TRIPs.m.21'e göre de marka lisans sözleşmesine konu olabilir¹⁸⁷.

II. SÖZLEŞMENİN KONUSU

Hem tescilli markalar¹⁸⁸ hem de tescilsiz markalar¹⁸⁹ lisans sözleşmesine konu olabilir. Bu çerçevede ferdi marka¹⁹⁰ ve ortak marka¹⁹¹ lisans sözleşmesine konu olabilir. Garanti markası ise lisans sözleşmesine konu olamaz¹⁹². Bunların dışında, marka başvurusu¹⁹³ da lisans sözleşmesine konu olabilir.

¹⁸⁷ Paris Sözleşmesinde ise lisans sözleşmesine ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

¹⁸⁸ **Özel** 45; **Yılmaz** 32-33; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.134-135; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.737; **Karahan**, Ticari İşletme, s.182; **Arkan**, Marka, C.II, s.191; **Poroy/Yasaman** 441; **Meran** 181; **Karan/Kılıç** 343; **Noyan** 381. Ayrıca markanın tamamen veya kısmen lisans sözleşmesine konu olması hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. 5.Bölüm.IV.A

¹⁸⁹ **Özel** 132; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.140; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.737-738; **Poroy/Yasaman** 441; **Gürzumar**, Franchise Sözleşmesi, s.91; **Çamlıbel** 207 dn.240.

¹⁹⁰ **Çamlıbel** 208

¹⁹¹ **Özel** 46; **Yılmaz** 33; **Karahan**, Ticari İşletme, s.181; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §22.N.45; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.737; **Arkan**, Marka, C.I, s.46, C.II, s.191; **Poroy/Yasaman** 441; **Çamlıbel** 208. 551 Sayılı Markalar Kanunu ise ferdi marka dışındaki marka türlerinin devir ve lisans sözleşmesine konu olmasını yasaklamıştı (Mar.K.m.36). Bkz. **Sağlam** 127 vd.; “Müşterek markanın devir ve temlik edilmesi ve lisans mevzuu yapılması mümkün değildir (551/36-1). Bunun tek istisnası aynı kanunun 36/2 maddesindeki mirasçılara kanunen intikal durumundadır ki bunun da aksi sözleşmede kararlaştırılabilir. 551/36 madde hükmü (müşterek markanın devir ve temlikini engellediğinden) marka sahiplerinden ikisinin davalıya (kullanma izni vermesi) üçüncü marka sahibinin dava hakkına ortadan kaldırmaz.” 11.HD. T.24.04.1985 E.1985/1444 K.1985/325 (**Çevik** 205)

¹⁹² **Özel** 46; **Yılmaz** 33; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.737; **Arkan**, Marka, C.I, s.48, C.II, s.191; **Poroy/Yasaman** 441; **Çamlıbel** 208; Aksi yönde bkz. **Karahan**, Ticari İşletme, s.181; Garanti markasının her türlü hukuki işleme konu olabileceği yönünde bkz. **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §22.N.43

III. SÖZLEŞMENİN HUKUKİ NİTELİĞİ ve SÖZLEŞMEYE UYGULANACAK HÜKÜMLER

A. LİSANSININ HUKUKİ NİTELİĞİ

1. Lisansın Aynı Hak Niteliği

Bir hakkın aynı hak olabilmesi için eşya üzerinde kurulması gerekir. Eşya, üzerinde şahısların hakimiyet sağlayabilecekleri iktisadi bir değer taşıyan kişilik dışı maddi varlıklardır¹⁹⁴. Bir eşyanın varlığı için maddi olma, hakimiyete elverişli olma, kişilik dışı olma ve iktisadi değer taşıma gibi unsurlara ihtiyaç vardır¹⁹⁵. Türk hukukunda eşya olma özelliği, sadece maddi varlığı olan şeylere tanınmıştır. Bu yüzden maddi varlığı olmayan marka eşya olarak nitelendirilemez¹⁹⁶. Dolayısıyla maddi varlığı olmayan ve eşya olarak nitelendirilemeyen markanın kullanılmasına ilişkin olan marka lisansı da aynı bir hak olarak nitelendirilemez¹⁹⁷.

---

¹⁹³ **Yılmaz** 33; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.140; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.737-738; **Arkan**, Marka, C.II, s.191; **Poroy/Yasaman** 441; **Oytaç** 220; **Karan/Kılıç** 347; **Çamlıbel** 208; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.1; **Meran** 170; **Noyan** 376.

¹⁹⁴ **Ayan**, Eşya, C.I, s.14; **Akipek**, C.I, s.33; **Oğuzman/Seliçi** 6; **Ayiter**, Eşya, s.4; **Saymen/Elbir** 6.

¹⁹⁵ **Ayan**, Eşya, C.I, s.14.

¹⁹⁶ **Oğuzman/Seliçi** 5-6; **Ayan**, Eşya, C.I, s.14; **Akipek**, C.I, s.34; **Ayiter**, Eşya, s.5; **Saymen/Elbir** 4; “Öncelikle, belirtmek gerekir ki, marka ve ayırt edici ad ve işaretler maddi bir varlığa sahip bulunmamaktadır. Bu nedenle yani bir eşya niteliğini haiz olmadığından zilyetliğe de konu olamazlar. (Bkz. Prof. Dr. Ü. Tekinalp, Fikri Mülkiyet Hukuku, İst. 1999 s.68, Prof. Dr. S. Arkan, Marka Hukuku, Ank. 1997 s.1 vd). Bunun sonucu olarak da üzerinde zilyetlik oluşturabilen menkullerden sayılması da mümkün değildir. O halde, ilk bakışta belirlenebileceği gibi menkul mallarla sınırlı İİK'nun 86. maddesi markalar bakımından uygulama alanı bulamaz.” 11.HD. T.09.03.2000 E.1999/8623 K.2000/2232 (YKD.2000/11, s.1702).

¹⁹⁷ **Arkan**, Marka, C.II, s.192 dn.69; **Özel** 91; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.23; **Ayiter**, İhtira Hukuku, s.122-123; **Gürzumar**, Franchise, s.97; **Çamlıbel** 209-210; Lisans hakkının aynı nitelik taşıyıp taşımadığı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Ortan** 66 vd.

2. Lisansın Mutlak Hak Niteliği

Marka lisans hakkı, üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilme veya dava açabilme gibi bazı mutlak hak özelliklerine sahiptir. Diğer bir deyişle marka lisans hakkı, sahibine mutlak etkili¹⁹⁸ bazı haklar vermektedir. Ancak marka lisans hakkı, mutlak nitelikte bir hak değildir¹⁹⁹.

3. Lisansın Nispi Hak Niteliği

Marka lisans hakkı mutlak nitelikte bir hak olmadığı için nispi hak niteliğindedir²⁰⁰. Ancak tescilden sonra lisans alana tecavüz halinde dava açma hakkı verilmesi ve iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi marka lisans hakkının nispi nitelikte bir hak olması ile tam bağdaşmamaktadır²⁰¹. Bu nedenle marka lisans hakkının sicile tescil edildikten sonra üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi de kıyas yolu ile kuvvetlendirilmiş bir nispi hak olarak nitelendirilebilir²⁰². Nitekim marka lisans hakkı da, kuvvetlendirilmiş nispi haklar gibi, sicile tescilden önce de mevcuttur. Ancak sicile tescilden sonra nispi niteliğini muhafaza etmekle birlikte üçüncü kişilere karşı da ileri sürülebilir hale gelmektedir.

B. LİSANS SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Marka lisans sözleşmesinin genelde isimsiz bir sözleşme olduğu kabul edilmektedir²⁰³. Ancak bazı yazarlar²⁰⁴, marka lisans

¹⁹⁸ Marka lisans sözleşmesinin, lisans alana mutlak etkili bazı haklar sağladığı hakkında bkz. **Özel** 97-98.

¹⁹⁹ Aynı yönde bkz. **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.26; **Çamlıbel** 209-210; **Ayiter**, İhtira Hukuku, s.122-123, **Gürzumar**, Franchise, s.97; **Sargın**, s.162; **Hirsch** 123; **Özel** ise esas olarak marka lisansının mutlak nitelikte bir hak olmadığını kabul etmekte, ancak bazen, mutlak etkili olabileceğini kabul etmektedir. Bkz. **Özel** 98.

²⁰⁰ **Gürzumar**, Franchise, s.97; **Özel** 96-97; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.24; **Çamlıbel** 209-210.

²⁰¹ Bkz. **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.28-29; **Gürzumar**, Franchise, s.97.

²⁰² **Gürzumar**, Franchise, s.97; **Özel** 97; **Ayiter**, İhtira Hukuku, s.122 vd.; **Çamlıbel** 210.

²⁰³ **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.52; **Özel** 111-112, s.127; **Tandoğan**, C.I, s.63-64; **Zevkliler** 42; **Yavuz** 25; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.741; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.25; **Kırca** 83; **Ayiter**, İhtira Hukuku,

sözleşmesinin, KHK/556.m.20 ve m.21 ile düzenlendiği bu yüzden de isimsiz bir sözleşme olarak nitelendirilemeyeceği kanaatindeyiz. KHK/556.m.20 ve m.21, marka lisans sözleşmesini düzenlemekle birlikte sözleşmenin tüm unsurlarına yer vermemiştir. Ayrıca marka lisans sözleşmesinin sadece ismi ile kanunda zikredilmiş olması onun kanunda düzenlenen (isimli – tipik) bir sözleşme olarak nitelendirilmesi için yeterli değildir²⁰⁵. Bu yüzden marka lisans sözleşmesinin isimsiz bir sözleşme olduğu kanaatindeyiz²⁰⁶.

Kendine özgü (sui genesis) sözleşmeler, kanunda düzenlenmiş sözleşme türlerine ait unsurların tamamen veya kısmen bulunmadığı, kendine özgü unsurlardan oluşan sözleşmelerdir²⁰⁷. Örneğin, sulh sözleşmesi, tarafların, aralarındaki hukuki bir anlaşmazlığı ortadan kaldırmak için karşılıklı fedakarlıklarda buldukları kendine özgü bir sözleşmedir²⁰⁸. Konusu, mutlak nitelikte bir hak olan markanın bir başkasına kullandırılması olan lisans sözleşmesi, mutlak etkili olabileceği gibi nispi etkili de olabilmektedir²⁰⁹. Markanın bir başkasına kullandırılması, karşılıksız olabileceği gibi belli bir miktar veya başka bir şey karşılığı da olabilmektedir²¹⁰. Ayrıca, marka lisans sözleşmesi, bazen

---

s.108 vd.; **Yüksel** 81; **Ortan** 22 vd. s.39; **Oktay**, İsimli Sözleşmeler, s.274; **Yılmaz** 48.

²⁰⁴ **Arkan**, Marka, C.II, s.191; **Çamlıbel** 208; **Gürzumar**, Franchise, s.92.

²⁰⁵ **Aral** 49; **Oktay**, İsimli Sözleşmeler, s.274; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.53; **Kırca** 48; **Yılmaz** 48.

²⁰⁶ Lisans sözleşmesinin hukuki niteliği hakkındaki tartışmalar için bkz. **Özel** 110 vd; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.50 vd, **Ortan** 22 vd.

²⁰⁷ **Tandoğan**, C.I, s.13 vd; **Zevkliler** 38; **Yavuz** 24; **Aral** 52.

²⁰⁸ **Tandoğan**, C.I, s.14; **Zevkliler** 39; **Yavuz** 25; **Aral** 52. Sulh sözleşmesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Önen** Ergun, Medeni Yargılama Hukukunda Sulh, Ankara 1972; **Arık** Kemal Fikret, Mahkeme Önünde Sulh, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi 1954, S.1, s.141 vd.; **Ulusan** İlhan, Maddi Hukuk ve Usul Hukuku Bakımından Sulh Sözleşmesi, Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi 1971, S.7, s.149 vd.

²⁰⁹ **Gürzumar**, Franchise, s.96-97; **Özel** 98, 100; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.29-30; Ayrıntılı bilgi için bkz. 5.Bölüm.III.A.

²¹⁰ **Arkan**, Marka, C.II, s.199; **Özel** 154; **Sargın** 106; **Ortan** 243; **Yüksel** 96; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi s.746; **Yılmaz** 96.

marka sahibinin kendisinin markayı kullanamaması, bazen ise kullanma hakkını devralana beraber kullanabilmesi ve kullanma hakkını devralana, üçüncü kişilere karşı dava açma hakkının verilmesi gibi kanunda düzenlenmiş sözleşme türlerinde bulunmayan unsurlardan oluşmaktadır²¹¹. Bu yüzden marka lisans sözleşmesinin kendine özgü (sui generis) bir sözleşme olduğu kanaatindeyiz²¹².

C. LİSANS SÖZLEŞMESİNE UYGULANACAK HÜKÜMLER

KHK/556.m.20, m.21 ve Mar.Yön. m.20 gibi yasal düzenlemelerde, marka lisans sözleşmesine ilişkin bazı hükümler mevcuttur. Bu yüzden, marka lisans sözleşmesine öncelikle yasal düzenlemelerde yer alan bu hükümler uygulanmalıdır²¹³.

Marka lisans sözleşmesinden dolayı taraflar arasında çıkan bir uyuşmazlığa yasal düzenlemelerde ve sözleşmede uygulanacak herhangi bir hüküm bulunmayabilir. Bu durumda marka lisans sözleşmesine mahiyetine uygun olduğu oranda benzer sözleşme tiplerine ilişkin hükümler uygulanır²¹⁴. Böyle bir sözleşme tipi yoksa ve somut olay gerektiriyorsa Borçlar Kanununun genel hükümleri de marka lisans sözleşmesine uygulanabilir²¹⁵. Doktrinde genel itibariyle marka lisans sözleşmesinin adi kira, hasılat kirası, satım ve adi şirket sözleşmesine benzer özellikler taşıdığı kabul edilmektedir²¹⁶.

²¹¹ Marka lisans sözleşmesinde tarafların hak ve borçlarına ilişkin bkz. **Özel** 129 vd; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri 141 vd; **Yılmaz** 74 vd; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.35 vd; 5.Bölüm.VII.

²¹² Aynı yönde bkz. **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.741 dn.2; **Özel** 113, 127; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.53; **Yüksel** 82; **Ortan** 39; **Tandoğan**, C.I, s.63-64; **Zevkliler** 42; **Yavuz** 25; **Ayiter**, İhtira Hukuku, s.107 vd.; **Gürzumar**, Franchise, s.92; **Poroy/Yasaman** 441.

²¹³ Aynı yönde bkz. **Özel** 117.

²¹⁴ **Özel** 116-117; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.51; **Arkan**, Marka, C.II, s.191; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.742, **Gürzumar**, Franchise, s.92; **Yılmaz** 51.

²¹⁵ **Özel** 114.

²¹⁶ **Özel** 117; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.51-52; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.742-743; **Arkan**, Marka, C.I, s.191; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet,

IV. SÖZLEŞMENİN TÜRLERİ

A. TAMAMEN-KISMEN LİSANS

Marka, tamamen veya kısmen lisans sözleşmesine konu olabilir²¹⁷ (KHK/556 m.20). Tamamen lisans, markanın, bir veya birden çok mal veya hizmet için tescil edilmiş olması ve tescil edildiği bu mal veya hizmetlerin tümü için lisans sözleşmesine konu olmasıdır. Kısmen lisans ise, markanın, birden çok mal veya hizmet için tescil edilmiş olması ve tescil edildiği bu birden çok mal veya hizmetten sadece biri veya -tamamı olmamak şartıyla- birkaçı için lisans sözleşmesine konu olmasıdır.

B. İNHİSARİ LİSANS-BASİT LİSANS

İnhisari lisans sözleşmesinde, lisan alan dışında hiç kimse markayı kullanamaz. Hatta marka sahibi de sözleşmede açıkça aksi belirtilmemişse markayı kullanamaz²¹⁸ (KHK/556.m.21/III). Bir lisans sözleşmesinin inhisari lisans sözleşmesi olabilmesi için inhisari nitelikte olduğunun sözleşmede açıkça belirtilmesi gerekir. Sözleşmede lisansın niteliğine yer verilmemişse, sözleşmenin basit lisans sözleşmesi olduğu kabul edilir²¹⁹ (KHK/556.m.21/II).

Basit lisans, lisans alanın inhisari yetkilerinin olmadığı lisans sözleşmesidir²²⁰. Basit lisansta da lisans alan markayı kullanma hakkına

---

§28.N.25; **Gürzumar**, Franchise, s.92; **Yılmaz** 51; **Poroy/Yasaman** 441; **Meran** 181; **Çamlıbel** 208.

²¹⁷ **Özel** 45; **Yılmaz** 32-33; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.134-135; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.737; **Karahan**, Ticari İşletme, s.182; **Arkan**, Marka, C.II, s.191; **Poroy/Yasaman** 441; **Meran** 181; **Karan/Kılıç** 343; **Noyan** 381; **Çamlıbel** 207.

²¹⁸ **Özel** 49; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.12; **Yılmaz** 41; **Arkan**, Marka, C.II, s.194; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.740; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.28; **Gürzumar**, Franchise, s.93; **Ortan** 151-152; ; **Poroy/Yasaman** 441; **Meran** 181; **Oytaç** 220; **Çamlıbel** 210; **Karan/Kılıç** 345; **Noyan** 383.

²¹⁹ **Özel** 49; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.12-13; **Yılmaz** 40; **Arkan**, Marka, C.II, s.195; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.740; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.27; **Ortan** 152; **Çamlıbel** 213; **Meran** 182; **Oytaç** 220; **Karan/Kılıç** 345.

²²⁰ **Özel** 48-49; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.13; **Yılmaz** 40; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.27; **Poroy/Yasaman** 441; **Meran** 182; **Karan/Kılıç** 345; **Çamlıbel** 210; **Noyan** 383. “Davacı ile dava dışı marka sahibi yabancı

sahiptir. Ancak lisans alanla birlikte marka sahibi, markayı kendisi kullanabileceği gibi başkalarına da markayı kullanma hakkı verebilir²²¹.

C. ALT LİSANS

Alt lisans, lisans alanın, lisans verenle yaptığı sözleşme hükümlerince kendine sağlanan yetkiler çerçevesinde, bir başkasına markayı kullanma hakkı vermesidir²²². Kural olarak alt lisans sözleşmesi yapılması yasaktır (KHK/556.m.21/IV). Alt lisans sözleşmesinin yapılabilmesi için sözleşmede lisans alanın alt lisans verebileceği açıkça belirtilmelidir²²³. Ancak sözleşmede açıkça belirtilse bile inhisari lisans alanın alt lisans veremeyeceği kanaatindeyiz²²⁴. Çünkü inhisari lisans alan markayı tek başına kullanma hakkına sahiptir. Alt lisansla bir başkasına da verilen bu kullanma hakkı inhisari lisans alanın tek başına kullanma hakkına engel olacaktır. Bu yüzden inhisari lisans alanın yaptığı bir lisans sözleşmesi alt lisans değil, lisans hakkının devridir²²⁵ (KHK/556.m.21/IV).

şirket arasında imzalanan lisans sözleşmesinde davacıya markaya tecavüz nedeniyle dava açma hakkı tanınmamıştır. Yani sözleşme basit lisans sözleşmesidir.” 11. HD. T.25.04.2003 E.2003/3854 K.2003/3992 (Yasaman/Altay, KHK Şerhi, s.753-754).

²²¹ **Özel** 48-49; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.13; **Yılmaz** 40; **Arkan**, Marka, C.II, s.195; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.747; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.27; **Gürzumar**, Franchise, s.93; **Ortan** 151.

²²² **Özel** 51; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.16; **Yılmaz** 42; **Arkan**, Marka, C.II, s.200; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.744-745; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.30; **Yüksel** 95; **Ortan** 104; **Poroy/Yasaman** 441; **Meran** 182.

²²³ **Özel** 51; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.17; **Yılmaz** 43; **Arkan**, Marka, C.II, s.200; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.745; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.30; **Yüksel** 95-96; **Ortan** 104; ; **Poroy/Yasaman** 441; **Karan/Kılıç** 346.

²²⁴ Aynı yönde bkz. **Özel** 51; **Yılmaz** 42; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.30. Aksi yönde bkz. **Ortan** 107.

²²⁵ Aynı yönde bkz. **Yılmaz** 42; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.30; **Özel** 59.

V. SÖZLEŞMENİN USULÜ

Marka lisans sözleşmesini düzenleyen KHK/556.m.20 ve m.21 sözleşmenin şekline ilişkin herhangi bir hükme yer vermemiştir. Ancak KHK/556.m.15'e göre tescilli bir marka üzerindeki sağlararası işlemler yazılı şekle tabidir. Bu yüzden marka lisans sözleşmesinin de yazılı şekilde yapılması gerekir²²⁶. Kural olarak marka lisans sözleşmesinin yapılabilmesi için adi yazılı şekil yeterli olup, ayrıca sicile tescil veya ilana gerek yoktur.

VI. SÖZLEŞMENİN TESCİLİ VE ETKİLERİ

Marka lisans sözleşmesinin geçerli olarak kurulabilmesi için adi yazılı şekilde yapılması yeterlidir²²⁷. Bu yüzden marka lisans sözleşmesinin geçerli olabilmesi için sicile tescil zorunlu değildir. Diğer bir deyişle marka lisansının sicile tescil edilmesi kurucu değil, bildirici nitelitedir²²⁸. Ancak marka lisansının iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için sicile tescil edilmesi gerekir²²⁹ (KHK/556.m.21/X). Marka lisansı, kötüniyetli kişilere, yani marka lisansını bilen veya bilmesi gereken kişilere karşı ise lisansın sicile tescilinden önce de ileri sürülebilir²³⁰. Ortak markanın lisans sözleşmesine konu olabilmesi için lisansın sicile tescil edilmesi gerekir (KHK/556.m.60). Bu yüzden ortak

---

²²⁶ **Özel 62; Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.67; **Yılmaz 68; Arkan**, Marka, C.II, s.196; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.744; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.32; **Poroy/Yasaman 441; Çamlıbel 212; Meran 182; Oytaç 218; Karan/Kılıç 346; Noyan 382**. 551 sayılı Markalar Kanununa göre ise lisans sözleşmesinin geçerli olabilmesi için sözleşmenin noterlikçe düzenlenmesi gerekiyordu (Mar.K. m. 34/IV). Ayrıntılı bilgi için bkz. **Sağlam 123 vd.; Çevik 204 vd.**

²²⁷ 5.Bölüm.V.

²²⁸ **Özel 62; Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.68; **Yılmaz 72; Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.33; **Meran 183; Oytaç 218; Karan/Kılıç 346; Noyan 382; Çamlıbel 213; Arkan**, Marka, C.II, s.198; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.746-747; **Yılmaz 72**.

²²⁹ **Özel 62; Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.68; **Yılmaz 73; Arkan**, Marka, C.II, s.198; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.746-747; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.33; **Çamlıbel 213; Meran 183**. Aynı yönde bkz. Avrupa Topluluk Markasıyla İlgili 40/94 sayılı Tüzük m.23.1.

²³⁰ **Yılmaz 73; Arkan**, Marka, C.II, s.198; **Çamlıbel 213**.

markanın lisans sözleşmesine konu olması halinde, lisans hem iyiniyetli hem de kötünüyetli kişilere karşı ancak sicile tescilden sonra ileri sürülebilir²³¹.

VII. SÖZLEŞMENİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

A. LİSANS VERENİN HAK ve BORÇLARI

1. Hakları

Marka sahibine mal ve hizmetlerin aynı kalitede üretilmesi veya piyasaya sunulması için gereken önlemleri alma hakkı tanınmalıdır²³². Marka sahibinin mal veya hizmetlerin aynı kalitede üretilmesi veya piyasaya sunulması için önlemler alabilmesi markanın garanti fonksiyonunun bir sonucudur²³³.

KHK/556.m.21/IX, marka sahibinin, marka tescilinden doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilme hakkını düzenlemiştir. Bu hükme göre sözleşme şartlarının lisans alan tarafından ihlali halinde, tescilli bir markadan doğan haklar, lisans alana karşı dava yoluyla ileri sürülebilir. Kural olarak markayı taşıyan mal ve hizmetlerin marka sahibi veya onun izniyle bir başkası tarafından piyasaya sunulması marka hakkının tükenmesine neden olur²³⁴ (KHK/556.m.13/I).

Sözleşme hükümlerine göre lisans verenin çeşitli hakları ortaya çıkabilir. Lisans verenin uygulamada en çok karşılaşılan haklarından birisi, lisans alanın defterlerini inceleme hakkıdır²³⁵.

²³¹ **Arkan**, Marka, C.I. s.128 dn.29.

²³² **Özel** 170-171.

²³³ **Özel** 170; **Yılmaz** 99; **Arkan**, Marka, C.II, s.200.

²³⁴ **Özel** 183; **Yılmaz** 100; **Pınar** 895; **Arkan**, Marka Hakkının Tüketilmesi, s. 197 vd.; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §26.N.55; **Arkan**, Marka C.II, s.134; Marka Hakkının tüketilmesi hakkında bkz. 11.HD.T.01.03.1991 E.1991/171 K.1991/1406 (Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu Ankara 1993, s.43); 11.HD.T.14.06.1999 E.1999/3243 K.1999/5190 (FMR 2001/1, s.130. Marka hakkının tükenmesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Arkan Sabih**, Marka Hakkının Tüketilmesi, Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Ankara 1998, s.197 vd.; **Pınar Hamdi**, Marka Hukukunda Hakların Tükenmesi, Prof. Dr. M.Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s.855 vd.

²³⁵ **Yılmaz** 103; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.117; **Oytaç** 220.

2. Borçları

Lisans sözleşmesinde, lisans verenin temel borcu, markanın kullanılmasını sağlamaktır²³⁶. Markanın kullanılmasını sağlama borcunun yerine getirilebilmesi için öncelikle bir markanın var olması ve bu varlığın hem sözleşmenin yapıldığı sırada hem de devam ettiği müddetçe sağlanması gerekir²³⁷. Çünkü markanın konu olduğu lisans sözleşmesinin varlığı markanın varlığına bağlıdır²³⁸. Daha sonra ise markanın kullanılması için gerekli vasıtaların lisans alana verilmesi gerekir²³⁹. Örneğin markanın şekli, markanın basılı olduğu ambalajlar veya markayı taşıyan mal veya hizmetlerin üretim tekniklerinin lisans alana verilmesi gerekir.

B. LİSANS ALANIN HAK ve BORÇLARI

1. Hakları

KHK/556.m.21/V'e göre aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa lisans alan, markanın koruma süresinde, markanın kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir²⁴⁰. Hükümde tasarruf kelimesinin kullanılması isabetli değildir²⁴¹. Çünkü lisans sözleşmesi ile lisans alan marka üzerindeki tasarruf yetkisini kazanamaz. Lisans sözleşmesinden sonra da marka üzerindeki tasarruf yetkisi marka sahibine aittir²⁴². KHK/556.m.21/V'te yer alan tasarruf kelimesi ile, lisans alanın en geniş manada markayı kullanma yetkisine sahip olduğu ifade edilmek istenmiştir. Diğer bir deyişle lisans alanın markayı kullanabilmesi için

---

²³⁶ **Özel** 130; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.141; **Yılmaz** 74; **Arkan**, Marka, C.II, s.198-199; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.736; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.35; ; **Poroy/Yasaman** 441; **Çamlıbel** 213..

²³⁷ **Özel** 129; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.142; **Yılmaz** 85; **Arkan**, Marka, C.II, s.199; **Yüksel** 106 vd.; **Çamlıbel** 213-214

²³⁸ Aynı yönde bkz. **Özel** 131 vd.; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.94; **Meran** 186.

²³⁹ **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.142-143; **Yılmaz** 89; **Özel** 171.

²⁴⁰ **Arkan**, Marka C.II, s.202; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.36; **Yılmaz** 98; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.135; **Karan/Kılıç** 346.

²⁴¹ Aynı yönde bkz. **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.36; **Yılmaz** 98.

²⁴² **Oytaş** 210; **Sargın** 159; **Noyan** 382.

gerekli olan veya kullanmaya yardımcı olan her türlü eylemde bulunabileceği ifade edilmek istenmiştir²⁴³.

2. Borçları

Marka lisans sözleşmesinde, kural olarak, lisans alanın temel borcu lisans bedelinin ödenmesidir²⁴⁴. Marka lisans sözleşmesinde lisans alanın bedel ödeme borcu, lisans sözleşmesinin iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olmasının bir sonucudur. Genelde lisans alan tarafa yüklenen borç bir bedelin ödenmesidir. Ancak istisnai olarak lisans alanın bir bedel ödemek zorunda olmadan da markayı kullanabileceği kararlaştırılabilir²⁴⁵. Lisans alanın bedel ödeme borcunun olmaması için bu durumun sözleşmede açıkça belirtilmiş olması gerekir. Çünkü lisans sözleşmesinde bedele ilişkin herhangi bir hükmün bulunmaması halinde, lisans verenin uygun bir bedel talep edebileceği kabul edilmektedir²⁴⁶. Ayrıca lisans alanın bedel dışında başka bir edimi yerine getirme borcu altında olduğu da kararlaştırılabilir²⁴⁷. Örneğin, lisans alanın lisans bedeli ödemek yerine lisans verene başka bir konuda lisans verme borcu olduğu kararlaştırılabilir²⁴⁸.

Lisans alanın diğer bir borcu, markayı lisans sözleşmesine uygun olarak kullanma borcudur²⁴⁹. Daha önce de belirtildiği gibi marka lisans

²⁴³ **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.36; **Yılmaz** 98-99.

²⁴⁴ **Özel** 130, 154; **Yılmaz** 93; **Arkan**, Marka, C.II, s.199; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.143, s.117; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi s.737; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.35; **Sargın** 106; **Özsunay**, Lisans Bedeli, s.669; **Ortan** 243; **Yüksel** 96; **Kırca** 83; **Çamlıbel** 214; **Yüksel** 96; **Gürzumar**, Franchise, s.91; **Noyan** 382.

²⁴⁵ **Özel** 154; **Yılmaz** 96; **Arkan**, Marka, C.II, s.199; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.143, s.117; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi s.746; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.31, N.35; **Sargın** 106; **Ortan** 243; **Yüksel** 96.

²⁴⁶ Aynı yönde bkz. **Arkan**, Marka, C.II, s.199; **Yılmaz** 96. Aksi yönde bkz. **Çamlıbel** 215

²⁴⁷ **Arkan**, Marka, C.II, s.199 dn 93; **Özel** 155; **Yılmaz** 96; **Yüksel** 96; **Ortan** 245.

²⁴⁸ **Arkan**, Marka, C.II, s.199 dn 93-94.

²⁴⁹ **Yılmaz** 99; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, 143; **Arkan**, Marka, C.II, s.200; **Çamlıbel** 216.

sözleşmesi, kendine özgü (sui generis) bir sözleşmedir²⁵⁰. Bu yüzden marka lisans sözleşmesine uygulanacak hükümler arasında sözleşme hükümleri ayrı bir öneme sahiptir. Lisans alanın markayı lisans sözleşmesine uygun olarak kullanmaması ise borca aykırılık teşkil eder.

VIII. LİSANS SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

Lisans sözleşmesi, sürenin dolması, haklı sebeplerin ortaya çıkması, işlemin temelinden çökmesi, taraflardan birinin değişmesi veya tarafların sözleşmeyi fesh etmesi gibi nedenlerle sona erebilir²⁵¹. Lisans sözleşmesi de bir sözleşme olduğu için genel olarak sözleşmeleri sona erdiren nedenler de lisans sözleşmesini sona erdirir. Sözleşmeyi sona erdiren nedenler, sözleşmenin türüne, hükümlerine ve tarafların çeşitli durumlarına göre her lisans sözleşmesinde farklılık gösterebilir²⁵².

SONUÇ

“Marka Tescilinden Doğan Haklarla İlgili Hukuki İşlemler” adlı bu çalışmamızda markanın konu olabileceği hukuki işlemler ilgili başlıklar altında ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu yüzden burada sadece konuyla ilgili ortaya çıkabilecek sorunların temelinde yatan nedenler ile bazı önemli sorunların giderilmesi hakkındaki önerilere yer verilecektir.

KHK/556, Avrupa Birliğine uyum sürecinde gümrük birliğine girebilmek için verilen taahhütleri yerine getirmek amacıyla hızlı bir şekilde uluslararası düzenlemelerden tercüme edilerek mevzuatımıza kazandırılmıştır. Halbuki, kanun yapma tekniği açısından kural olarak bir kanun yürürlüğe girmeden önce konuyla ilgili uygulama ve teoriye hakim uzman kişilerden bir komisyon oluşturulmalı, bu komisyon bir tasarı

---

²⁵⁰ **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.52; **Özel** 111-112, s.127; **Tandoğan**, C.I, s.63-64; **Zevkliler** 42; **Yavuz** 25; **Yasaman/Altay**, KHK Şerhi, s.741; **Tekinalp**, Fikri Mülkiyet, §28.N.25; **Kırca** 83; **Ayiter**, İhtira Hukuku, s.108 vd.; **Yüksel** 81; **Ortan** 22 vd. s.39; **Oktay**, İsimli Sözleşmeler, s.274; **Yılmaz** 48. Ayrıntılı bilgi için bkz. 5. Bölüm.III.C.

²⁵¹ Sözleşmenin sona erme nedenleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Oğuzman/Öz** 406 vd; Lisans sözleşmelerinin sona erme nedenleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Özel** 193 vd; **Yılmaz**126 vd; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.93 vd; **Ortan** 292 vd; **Gürzumar**, Franchise, 169 vd.

²⁵² **Özel** 193; **Yılmaz** 126; **Oktay**, Lisans Sözleşmeleri, s.93.

hazırlamalı ve bu tasarı kamuya duyurularak ilgili kişilerin eleştirileri alınmalıdır. Böylece son halini alan söz konusu kanun ihtiyaçları karşılayacak şekilde yürürlüğe girebilir. Kanun yapma tekniğine uygun gerekli altyapısı oluşturulmadan yürürlüğe girmesi ve hukukumuzdaki mevcut müktesebatın yeni düzenlemeye aktarılmaması yanında tercümede hatalar yapılması nedeniyle KHK/556, çeşitli problemleri beraberinde getirmiştir. Özellikle KHK/556 ve Marka Yönetmeliğinde aynı konuya ilişkin birbirinden farklı hükümlerin bulunması, diğer bir deyişle markaya ilişkin kanuni düzenlemeler arasındaki uyumsuzluk uygulamada çeşitli aksaklıkların ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir.

KHK/556'daki eksiklik ve uygulamadaki sorunları gidermek amacıyla yeni bir Marka Yönetmeliği hazırlanmış ve bu yönetmelik 09.04.2005 tarih ve 25781 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak Marka Yönetmeliği ile söz konusu eksiklik ve sorunları giderecek yeni hükümler getirilmesine rağmen, aynı konulara ilişkin KHK/556 hükümlerinin değiştirilmemesi nedeniyle, markaya ilişkin kanuni düzenlemeler arasındaki uyumsuzluk ortadan kaldırılamamıştır. Öte yandan Marka Yönetmeliğinde, KHK/556'ya aykırı hükümler bulunması normlar hiyerarşisine aykırılık teşkil etmekte ve bu durum hatalı uygulamalara neden olmaktadır. Bu yüzden KHK/556 ve Marka Yönetmeliği eş zamanlı ve birbirine uyumlu olacak şekilde gözden geçirilerek yeniden düzenlenmelidir. Çünkü farklı zamanlarda yapılan değişiklikler yukarıda belirtildiği gibi kanuni düzenlemeler arasında uyumsuzluğa neden olmaktadır.

Bununla birlikte yine KHK/556'daki eksiklik ve uygulamadaki sorunları gidermek amacıyla Markaların Korunması Hakkında Kanun Tasarısı hazırlanmıştır. Ancak bu tasarı henüz kanunlaşarak yürürlüğe girmediği için eksiklik ve sorunları giderme amacını gerçekleştirmediği gibi markaya ilişkin kanuni düzenlemeler arasındaki uyumsuzluğu da ortadan kaldıramamıştır. Kanaatimizce Marka Yönetmeliğine uygun hükümler getirmeyen yeni bir kanun da problemlere çözüm olmayacaktır. Bu yüzden markaların korunmasına ilişkin tasarı kanunlaşırken, Marka Yönetmeliği hükümleri de tekrar gözden geçirilerek yürürlüğe girecek kanuna uygun hale getirilmelidir.

Ortaya çıkan sorunların temelinde yatan nedenleri bu şekilde açıkladıktan sonra, Markaların Korunması Hakkında Kanun Tasarısına da yol gösterici olması ümidiyle bazı önemli sorunların giderilmesi için

yapılması gereken değişiklikler hakkındaki önerilerimizi ve bu değişiklikler yapılana kadar başvurulabilecek çözüm yollarını sıra numarası altına incelemeye çalışacağız.

1- KHK/556, kural olarak sadece KHK/556 hükümlerine uygun olarak tescil edilen markaların korunmasına sağlar (KHK/556.m.1/I, m.6). Dolayısıyla KHK/556 hükümleri kural olarak tescilli markalara uygulanır. KHK/556, bu kuralı ile tescilli markaların kullanılmasını, diğer bir deyişle markaların tescil ettirilmesini özendirici bir yol izlemiştir. Ancak tescilsiz markalar da hukuki işlemlere konu olabilir. Tescilsiz markaların hukuki işlemlere konu olması halinde, hukuki işleme taraf olan kişilerin haklarının korunabilmesi için, tescilsiz markalara uygulanacak hükümlere de KHK/556'da yer verilmeli veya hangi hükümlerin tescilsiz markalara uygulanacağı KHK/556'da düzenlenmelidir.

Özellikle tescilsiz markalarla ilgili hukuki işlemler sicile tescil edilemediği için hukuki işleme taraf olan kişinin haklarının korunması ve hukuki işlemin üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi sorun teşkil etmektedir. Bu yüzden KHK/556'da tescilsiz markalara ilişkin bir değişiklik yapılana kadar hukuki işleme taraf olan kişinin, markayı ve markayla ilgili hukuki işlemi sicile tescil ettirme yetkisine sahip olduğu kabul edilmelidir. Hukuki işleme taraf olan kişi, markayı marka sahibi, hukuki işlemi ise kendi adına sicile tescil ettirmelidir.

2- KHK/556'da marka başvurusunun da hukuki işlemlere konu olabileceği düzenlenmiştir (KHK/556.m.22). Ancak KHK/556'da marka başvurusunun hukuki işlemlere konu olması hakkında ayrıntılı hükümlere yer verilmediği gibi marka başvurusuna ilişkin hukuki işlemlerin nasıl yapılacağı da düzenlenmemiştir. Bu durum, özellikle marka başvurusu sicile tescilli olmadığı, dolayısıyla başvuruya ilişkin hukuki işlem de sicile tescil edilemediği için, işlemin üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi açısından sorun teşkil etmektedir. Bu yüzden KHK/556'da yapılacak bir değişiklikle marka başvurusunun hukuki işlemlere konu olmasına ilişkin ayrıntılı hükümler getirilmeli, özellikle marka başvurusuna ilişkin hukuki işlemin üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi hakkındaki hükümlere KHK/556'da yer verilmelidir. Bu tür bir değişiklik yapılana kadar, söz konusu hukuki işlem marka başvuru belgelerinin üzerine not edilerek üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi sağlanabilir.

3- KHK/556.m.16'da markanın devri ve KHK/556.m.20-21'de markanın lisans sözleşmesine konu olması ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Ancak KHK/556'da markanın rehni ve haczi hakkında ayrıntılı hükümlere yer verilmemiştir. Dolayısıyla markanın rehni ve haczi halinde ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde aksaklıklarla karşılaşmaktadır. Bu yüzden yapılacak bir değişiklikle markanın rehni ve haczi de KHK/556'da ayrıntılı olarak düzenlenmelidir. Özellikle rehni ve haczin kurulması, şekli ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi ile ilgili hükümlere KHK/556'da yer verilmelidir. En azından genel nitelikteki hükümlerden hangilerinin markanın rehni ve haczine uygulanacağı KHK/556'da düzenlenmelidir. Değişiklik yapılan kadar ise hakların rehni ve haczine ilişkin genel nitelikteki hükümler kıyasen markanın rehni ve haczine uygulanmalıdır.

4- KHK/556.m.15 ve m.22 ile Mar.Yön.m.22'de "markanın rehni" ifadesine yer verilmesine rağmen, KHK/556.m.18'de "markanın teminat olarak gösterilmesi" ifadesi kullanılmıştır. KHK/556, markanın teminat olarak gösterilmesi ifadesi ile de markanın rehnini kastetmektedir. Bu yüzden KHK/556.m.18'de yer alan markanın teminat olarak gösterilmesi ifadesinden markanın rehni anlaşılmalı ve yapılacak bir değişiklikle teminat - rehin şeklindeki farklı kullanıma son verilmelidir.

5- Markanın sözleşme ile devri yanında işletmeyle birlikte devri ve mahkeme kararıyla devri de KHK/556'da düzenlenmiştir. Bunların dışında markanın ortaklıkların birleşmesi veya ortaklıkların bölünmesi yoluyla ya da markanın bir ortaklığa sermaye olarak getirilmesi yoluyla devri gibi markanın çeşitli devir yolları da KHK/556'da düzenlenmelidir. En azından, yapılacak bir değişiklikle markanın çeşitli devir yollarıyla devrinde devrin kurulması, şekli ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesine ilişkin hükümlere KHK/556'da yer verilmelidir.

6- Markanın devri mal veya hizmetlerin coğrafi kaynağı, kalitesi veya markanın kendisi ile ilgili halkı yanılgıya düşürebilecek nitelikte ise devir işlemi TPE tarafından sicile tescil edilmez. Yeni sahibi markayı kendi adına sicile tescil ettirmek için, marka tescilinin halkı yanılgıya düşürmeyecek şekilde mal veya hizmetlerde sınırlı hale getirilmesini kabul etmelidir (KHK/556.m.16/IV).

KHK/556.m.16/IV'te TPE'nin markanın devrini tescil etmeyeceği halkı yanıltma halleri mal veya hizmetlerin coğrafi kaynağı,

kalitesi ve markanın kendisi şeklinde sayılmış ve hükümde geçen tescil etmeme hallerinin sınırlı olup olmadığı hakkında herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir. KHK/556.m.7/I-f'de ise "gibi" ifadesi kullanılarak hükümde sayılan halkı yanıltma hallerinin sınırlı olmadığı düzenlenmiştir. KHK/556.m.16/IV'ün metninden açıkça anlaşılacakla birlikte hüküm de yer alan halkı yanıltma hallerinin de sınırlı olmadığı kabul edilmelidir. Çünkü KHK/556.m.7/I-f ile her ne sebeple olursa olsun halkı yanılgıya düşüren markaları tescil etmeme görevi TPE'ye verilmiştir. Markanın devrinde yeni bir markanın tescili söz konusu olmasa bile markayı devralan adına yeni bir tescil yapılmaktadır. Bu yüzden TPE, her ne sebeple olursa olsun halkı yanılgıya düşürebilecek nitelikteki marka devrini, tescil etmemelidir.

Markanın devrinde halkın yanılgıya düşmesinin ve TPE'nin devir işlemini sicile tescil etmemesinin sebebi marka sahibinin değişmesidir. Markanın devri dışında markanın haczi ve rehni sonucu paraya çevrilmesi halinde de marka sahibi değişmektedir. Ayrıca markanın lisans sözleşmesine konu olması halinde de - özellikle inhisari lisansta - aktif olarak markayı kullanan diğer bir deyişle marka sahibi gibi hareket eden kişi değişmektedir. Bu yüzden markanın devrinde uygulanan kural, markanın rehne, hacze ve lisans sözleşmesine konu olması halinde de uygulanmalı ve yapılacak bir değişiklikte bu kuralın devir dışındaki markayla ilgili hukuki işlemlere de uygulanması için gerekli hükümlere KHK/556'da yer verilmelidir. Değişiklik yapılana kadar ise markanın devrine ilişkin KHK/556.m.16/IV hükmü kıyasen markayla ilgili diğer hukuki işlemlere de uygulanmalıdır. Dolayısıyla marka sahibindeki değişikliğin halkı yanılgıya düşürebileceği durumlarda hukuki işlemin tescili halkı yanılgıya düşürmeyecek şekilde mal veya hizmetlerde sınırlı hale getirilmediği sürece, TPE tarafından hukuki işlemin sicile tesciline izin verilmemelidir.

7- Markanın devre ve lisans sözleşmesine konu olması halinde sözleşmenin yazılı şekilde yapılması ile hukuki işlemin geçerli olacağı, ancak hukuki işlemin üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için sicile tescil edilmesi gerektiği KHK/556'da açıkça düzenlenmiştir (KHK/556.m.16, m.21). KHK/556'da açıkça düzenlenmemekle birlikte, markanın rehni ve haczi halinde de aynı kuralın geçerli olduğu kabul edilmektedir.

Söz konusu kuralın benimsenmesi bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Örneğin marka sahibinin (M), markasını yazılı şekilde (A'ya) devretmesi ve devir sicile tescil edilmeden bir başkasına (B) daha devretmesi ve bu ikinci devrin sicile tescil edilmesi halinde markanın kime ait olduğu sorunu ile karşılaşılabilir.

Salt hukuki olarak bu durum değerlendirildiğinde, markanın yazılı şekilde devriyle marka hakkı tamamen devralana (A) geçmekte ve devreden (M) marka hakkı sona ermektedir. Böylece devreden bir başkasına (B) devredebileceği marka hakkı da kalmamaktadır. Hiç kimse sahip olduğu haktan fazlasını devredemez ve kural olarak bir hakkı ancak hak sahibi devredebilir. Bu yüzden yazılı şekilde markayı devreden, devir sicile tescil edilmese bile bir başkasına markayı devredemez. Dolayısıyla sicile güvenerek, sicilde marka sahibi olarak görünen ve fakat gerçek hak sahibi olmayan kişiden markayı devralanın bu iktisabı korunmaz.

Ancak markanın devrini sicile tescil ettirme imkanına sahip olmasına rağmen bu işlemi yaptırmayan markayı ilk devralan kişinin (A) bu ihmalinin karşılıksız kalmaması gerektiği gibi sicile güvenerek markayı sicilde marka sahibi olarak görünen kişiden iyiniyetli olarak devralanın da bu iyiniyeti boşa çıkarılmamalıdır. Zira markayı devralan kişinin marka sahibini tespit etmek için TPE tarafından tutulan resmi bir sicil olan marka sicili dışında başvurabileceği daha güvenilir bir kayıt mevcut değildir.

Yukarıda verilen örnekte olduğu gibi markayla ilgili tüm hukuki işlemlerin sicile tescil edilmemesi nedeniyle ortaya çıkabilecek sorunların temelinde söz konusu hukuki işlemlere ilişkin hükümlerin yetersizliği yatmaktadır. Çünkü bu hükümlere göre, hukuki işlemin geçerli olması için yazılı şekil yeterlidir. Kanaatimizce, aleniyetin tam olarak sağlanabilmesi, marka üzerinde hak sahibi olanların doğru bir şekilde tesbit edilebilmesi ve bu hak sahiplerinin haklarının gereğince korunabilmesi için, ortak marka ve garanti markasında olduğu gibi hukuki işlemin geçerli olabilmesi için sicile tescil zorunlu olmalıdır. KHK/556'da yapılacak bir değişiklik markayla ilgili tüm hukuki işlemlerin geçerli olabilmesi için sicile tescil zorunlu hale getirilmeli ve sicile güvenerek iyi niyetli hak iktisap edenlerin bu hakları korunmalıdır.

BİBLİYOGRAFYA

Acemoğlu, Kevork: Borçlar Kanununun 179. Maddesine Göre Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, İstanbul 1971.

Akipek, Jale G.: Türk Eşya Hukuku, C.I, Ankara 1972.

Altay Sümer: 5846 Sayılı FSEK. Bağlamında Mali Hakların Hacine ve İflas Masasına Girmesine İlişkin Bazı Faraziyelerin Değerlendirilmesi, İHFM. 1998/1-4, s.209 vd.

Antmen Alpay: Ticari İşletme Rehni, Ankara 2001.

Aras Ferzan Arif: Tacir Bütün Borçları İçin İflasa Tabidir, ABD 1946/23, s.6.

Arıkan Mustafa: Türk Özel Hukukunda Alacağın Temliki, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Konya 2003.

Arkan Sabih: Marka Hukuku, C.I, Ankara 1997. (Marka, C.I).

Arkan Sabih: Marka Hukuku, C.II, Ankara 1998. (Marka, C.II).

Arkan Sabih: Marka Hakkının Tüketilmesi, Prof. Dr. Ali Bozer'e Armağan, Ankara 1998, s.197 vd. (Marka Hakkının Tüketilmesi)

Arkan Sabih: Ticari İşletme Hukuku, Ankara 2004. (Ticari İşletme)

Arseven Haydar: Nazari ve Tatbiki Alamenti Farika Hukuku, İstanbul 1951.

Arslan İbrahim: Şirketler Hukuku Bilgisi, Konya 2004.

Arslanlı Halil: Fikri Hukuk Dersleri II – Fikir ve Sanat Eserleri, İstanbul 1954.

Ataay Aytekin: Medeni Hukukun Genel Teorisi, İstanbul 1980.

Ayan Mehmet: Medeni Hukuka Giriş, Konya 2003. (Giriş)

Ayan Mehmet: Miras Hukuku, Konya 2004. (Miras)

Ayan Mehmet: Eşya Hukuku I - Zilyetlik ve Tapu Sicili, Konya 2004. (Eşya, C.I).

Ayan Mehmet: Eşya Hukuku III – Sınırlı Ayni Haklar, Konya 2001. (Eşya, C.III)

Ayiter Nuşin: Eşya Hukuku, Ankara 1987. (Eşya)

Ayiter Nuşin: Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, Ankara 1981. (Fikir ve Sanat Ürünleri)

Ayiter Nuşin: İhtira Hukuku, Ankara 1968. (İhtira Hukuku)

Ayiter Nuşin / Kılıçoğlu Ahmet: Miras Hukuku, Ankara 1991.

Başbuğ İrfan / Erdem Ercüment: Ticari İşletme Hukuku, Ankara 1993.

Berkin Necmeddin: İflasın Müflisin Mal ve Alacaklarına Tesiri, İHFM, 1951/3-4, s.717 vd.

Berzek Ayşe Nur: 556 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de Markaların Düzenlenmesi, Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s.77 vd.

Berzek Ayşe Nur: Tescilli Markanın Korunmasına İlişkin Sorunlar, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan, s.49 vd.

Bıçakçı Levent: Markanın Hakiki Sahibinin Korunması, İBD. 1996/1-2-3, s.200 vd.

Camcı Ömer: Marka Davaları, İstanbul 2002.

Cansel Erol: Türk Menkul Rehni Hukuku, Teslim Şartlı Menkul Rehni, Ankara 1967.

Çamlıbel - Taylan Esin: Marka Hakkının Kullanımıyla Paralel İthalatın Önlenmesi, Ankara 2001.

Çevik Orhan Nuri: İctihatlı- Notlu Fikri Hukuk Mevzuatı (Fikri ve Sınai Mülkiyet Mevzuatı), Ankara 1988.

Çoştan Hülya: Anonim Ortaklıklarda Bölünme, Ankara 2004.

Davran Bülent: Rehin Hukuku Dersleri, Ankara 1972.

Deliduman Seyithan: 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Göre Haczin Konusu, Ankara Barosu Uluslar arası Hukuk Kurultayı – Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku, Ankara 2002.

Demirci Aylin: Gayri Maddi Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2002.

Dirikkan Hanife: Tescilli Markayı Kullanma Külfeti, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s.219 vd.

Doğrusöz Bumin A.: Türk Vergi Hukukunda Şirket Bölünmesi ve Hisse Değişimi (I- Tam Bölünme), Yaklaşım Dergisi 2001, S.107, s.39 vd.

Doğrusöz Bumin A.: Türk Vergi Hukukunda Şirket Bölünmesi ve Hisse Değişimi (II- Kısmi Bölünme), Yaklaşım Dergisi 2001, S.108, s.31 vd.

Dönmez İrfan: Markalar ve Haksız Rekabet Davaları, Ankara 1992.

Engin Baki İlkay: Alacağı Temlik edenin Garanti Sorumluluğu, Ankara 2002.

Erbay İsmail: Know-How Sözleşmesi, Ankara 2002.

Erdem Bahadır M.: Patent Hakkının Korunması ve Patent Hakkına İlişkin Sözleşmelere Uygulanacak Hukuk, İstanbul 2000.

Erel Şafak N.: Türk Fikir ve Sanat Hukuku, Ankara 1998.

Ergüne Mehmet Serkan: Hukukumuzda Taşınır Rehninin, Özellikle Teslime Bağlı Taşınır Rehninin Kuruluşu, İstanbul 2002.

Erman Eyüp Sabri: İflasa Tabi Şahıslar, AD.1967/7-10, s.524 vd.

Eroğlu Sevilay: Soyut Renk, Ses, ve Üç Boyutlu İşaretlerin Marka Olarak Tescili, DEÜHFD. 2003/1, s.95vd.

Erten Ali: Bankacılık Uygulamasında Ticari İşletme Rehni, Ankara 2001.

Görgün L. Şanal : Eser Üzerinde Rehin Tesisi ve Cebri İcra Konusu Olarak Eser, AİTİAD. 1973/1, s.135 vd.

Gürsoy Kemal T. / Eren Fikret / Cansel Erol: Türk Eşya Hukuku, Ankara 1984.

Gürzumar Osman B.: Franchise Sözleşmeleri ve Bu Sözleşmelerin Temelini Oluşturan “Sistem”lerin Hukuken Korunması, İstanbul 1995. (Franchise)

Gürzumar Osman B.: Yeni Markalar Kanunu Işığında İsviçre Marka Hukukunda Meydana Gelen Gelişmeler, Yargıtay Dergisi, 1994, S.4, s.521 vd. (Gelişmeler)

Hirş Ernst: Hukuki Bakımdan Fikri Say, Nazari Esaslar Sınai Haklar, İstanbul 1942

Hirş Ernst: Fikri ve Sınai Haklar, Ankara 1948.

Helvacı İlhan: Türk Medeni Kanununa Göre Lex Commissoria (Mürtehinin Merhunu Temellük) Yasağı, İstanbul 1997. (Lex Commissoria)

Helvacı Mehmet : Anonim Ortaklıkların Bölünmesi, Yeniden Yapılandırma Modeli Olarak Bölünme, İstanbul 2004. (Ortaklıkların Bölünmesi)

İmre Zahit/Erman Hasan : Miras Hukuku, İstanbul 2003.

Karahan Sami: Ticari İşletme Hukuku, Konya 2004. (Ticari İşletme)

Karahan Sami: Marka Hukukunda Hükümsüzlük Davaları, Konya 2002. (Hükümsüzlük)

Karan Hakan / Kılıç Mehmet: Markaların Korunması 556 Sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat, Ankara 2004.

Kırca Çiğdem: Franchise Sözleşmesi, Ankara 1997.

- Köprülü Bülent: Medeni Hukuk, Genel Prensipler – Kişinin Hukuku, İstanbul 1984. (Medeni)
- Köprülü Bülent: Miras Hukuku Dersleri, İstanbul 1985 (Miras)
- Köprülü Bülent / Kaneti Selim: Sınırlı Ayni Haklar, İstanbul 1982 – 1983.
- Kuntalp Erden: Karışık Muhtevalı Akit, Ankara 1971. (Karışık Muhtevalı Akit)
- Kuntalp Erden: Lex Commissora Yasağı Kavramı, Koşulları ve Uygulama Alanı, İnan Kıraç' a Armağan, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1994, s.151 vd. (Lex Commissora)
- Kuru Baki / Arslan Ramazan / Yılmaz Ejder: İcra ve İflas Hukuku, Ders Kitabı, Ankara 2003.
- Kuru Baki: Bankalardaki Mevduatın ve Diğer Alacakların Haczi, Ankara 2002. (Alacakların Haczi)
- Kuru Baki: Haczi Caiz Olmayan Şeyler, AÜHFĐ. 1962/1-4 s,277 vd.
- Kuru Baki: İcra ve İflas Hukuku, C.I, İstanbul 1988. (İcra ve İflas, C.I)
- Kuru Baki: İcra ve İflas Hukuku, C.II, İstanbul 1990. (İcra ve İflas, C.II)
- Kuru Baki: İcra ve İflas Hukuku, C.III, Ankara 1993. (İcra ve İflas, C.III)
- Matter Erwin: İsviçre Hukukunda Markaların Devri, (Çev: Akar Öçal), EİTİAD. 1976/1, s.405 vd
- Meran Necati: Marka Hakları ve Korunması, Ankara 2004.
- Muşul Timuçin: Notlu İcra ve İflas Kanunu, İstanbul 2004.
- Noyan Erdal: Marka Hukuku, Ankara 2004.
- Oğuzman Kemal / Öz M.Turgut: Borçlar Hukuku, Genel hükümler, İstanbul 1995.
- Oğuzman Kemal / Seliçi Özer: Eşya Hukuku, İstanbul 2002.
- Ortan Ali Necip : Patent Lisansı Sözleşmesi, Ankara 1979.
- Oytaç Kutlu: Karşılaştırmalı Markalar Hukuku, İstanbul 2002.
- Öçal Akar: Türk Hukukunda Markaların Himayesi, 1967. (Markaların Himayesi)

Öçal Akar: Markaların Anonim Şirketlere Sermaye Olarak Getirilmesi, EİTİAD. 1970, S.7, s.307 vd. (Anonim Şirketlere)

Öçal Akar: Sınai Mülkiyetin Ticaret Kanunumuzdaki Yeri, EİTİAD. 1973/2, s.319 vd. (Kanunumuzdaki Yeri)

Öğüz Tufan: Know-How Sözleşmesi İstanbul 2001.

Özbalcı Yılmaz: 4684 Sayılı Kanunda Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Birleşme, Bölünme ve Hisse Değişimi, Vergi Dünyası 2001, S.241, s.11 vd.

Özel Çağlar: Marka Lisansı Sözleşmesi, Ankara 2002.

Özsunay Ergun: Medeni Hukuka Giriş, İstanbul 1986. (Medeni)

Özsunay Ergun: Lisans Sözleşmelerinde Lisans Bedeline (Royalty) İlişkin Sorunlar, İÜHF 50. Yıl Armağanı (Cumhuriyet Döneminde Hukuk), İstanbul 1973, s.672 vd. (Lisans Bedeli)

Öztırak İlhan: Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar, Ankara 1977.

Özyeşil Fatih M.: Haczedilen Malvarlığının Muhafazasına İlişkin Tedbirler (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2001.

Petitpierre Edouard: İsviçre Markalar Kanununun Değiştirilmesi Konusunda Bazı Düşünceler(Çev. Öçal Akar), EİTİAD. 1973/1, s.283 vd.

Pınar Hamdi: Marka Hukukunda Hakların Tükenmesi, Prof. Dr. M.Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s.855 vd.

Poroy Reha / Tekinalp Ünal: Marka Hakkına İlişkin Bazı Sorunlar, Prof. Dr. Haluk Tandoğan'ın Hatırasına Armağan, Ankara 1990, s.333 vd.

Poroy Reha / Tekinalp Ünal / Çamoğlu Ersin: Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, İstanbul 2003.

Poroy Reha / Yasaman Hamdi: Ticari İşletme Hukuku, İstanbul 2004.

Postacıoğlu İlhan: Borçlunun Üçüncü Şahsa Karşı Alacaklarının Haczi ile İlgili Bazı Problemler, Batider. 1979/2, s.353 vd. (Bazı Problemler)

Postacıoğlu İlhan: İcra Hukuku Esasları, İstanbul 1982. (İcra)

Sağlam Mehmet Adil: Türk Markalar Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, Ankara 1973.

Saka Zafer: Ticari İşletme Hukuku, İstanbul 1998.

Sargin Fügen: Milletlerarası Unsurlu Patent ve Ticari Marka Lisansı Sözleşmelerine Uygulanacak Hukuk, Ankara 2002

Saymen Ferit H. / Elbir Halit K.: Türk Eşya Hukuku Dersleri, İstanbul 1963.

Seliçi Özer: Borlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi, İstanbul 1977.

Serozan Rona: Sözleşmeden Dönme, İstanbul 1975. (Sözleşmeden Dönme)

Serozan Rona: Edim yükümlerinden Bağımsız Borç İlişkisi, Milletlerarası Hukuk Araştırmaları Dergisi 1978, S.1, s.5 vd. (Bağımsız Borç İlişkisi)

Sezgin Turgut: İflasa Tabi Şahıslar, Batider.1964/4, s.693 vd.

Sirmen Lale: Alacak Rehni, Ankara 1990

Şehirali Feyzan H.: Patent Hakkının Korunması, Ankara 1998

Şenocak Kemal: Soyut Renk Markaları, Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara 2003, s.55 vd.

Tandoğan Haluk : Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C.I, Ankara 1985

Tekinalp Ünal: Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul 2004 (Fikri Mülkiyet)

Tekinalp Ünal: Ticaret Hukuku Yönünden Şirketlerin Bölünmesi, Hisse Değişimi ve 4684 Sayılı Kanunun İşlerliği, Mükellefin Dergisi 2001, S.106, s.31 vd. (Şirketlerin Bölünmesi)

Tekinalp Ünal: Markanın Üçüncü kişi tarafından kullanılması, Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s.633 vd

Tercan Erdal: İflasın Sözleşmelere Etkisi, Ankara 1996

Tunçomağ Kemal: Üçüncü Kişilerdeki Alacakların Haczinin (İİK.89'un) Doğurduğu Sorunlar, İBD. 1993/7-9, s.450 vd.

Türk Hikmet Sami: Ticaret Ortaklıklarının Birleşmesi, Ankara 1986

Uyar Talih: Haczi Caiz Olmayan Mallar ve Haklar, Dr. A. Recai Seçkin'e Armağan, Ankara 1974, s.551 vd.

Uyar Talih: İcra Hukukunun Esasları, Manisa 1990 (İcra Hukukunun Esasları)

Uyar Talih: İcra Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi, Manisa 1984 (Rehnin Paraya Çevrilmesi)

Uyar Talih: Paraya Çevrilmesi Özel Bir Usulü Gerektiren Mal ve Haklar (İİK.madde:121), ABD. 1978/3, s.431.

- Üstündağ Saim: İcra Hukukunun Esasları, İstanbul 2004 (İcra)
- Üstündağ Saim: İcra ve İflas Kanununun 89. Maddesi Üzerine, İBD.1991/1-3, s.5 (89. Madde)
- Wieland C.: Kanunu Medenide Aynı Haklar (Çev. İ.Hakkı Karafaki) C.II, Ankara 1946
- Yalçiner Uğur G.: Sınai Mülkiyetin İlkeleri, Ankara 2000
- Yasaman Hamdi : Tanınmış Markalar, Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul 1978, s.691 vd. (Tanınmış Markalar)
- Yasaman Hamdi : Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Ankara 1987.
- Yasaman Hamdi : Şirketlerin Birleşme ve Bölünmeleri, Ünal Tekinalp'e Armağan, C.I, İstanbul 2003, s.695 vd.
- Yasaman Hamdi / Altay Sıtkı Anlam / Ayoğlu Tolga / Yusufoğlu Fülürya /
- Yüksel Sinan: Marka Hukuku, 556 Sayılı KHK Şerhi, İstanbul 2004 (KHK Şerhi)
- Yavuz Cevdet: Türk Borçlar Hukuku Özel hükümler, İstanbul 1996
- Yılmaz Canan: Marka Lisans Sözleşmeleri (Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2001.
- Yılmaz Ejder: Hukuk Sözlüğü, Ankara 1992.
- Yüksel Ali Sait: Patent ve Lisans (Patent, Marka, Know-How) Sözleşmesi Hukuku, İstanbul 1989
- Zevkliler Aydın: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, Ankara 2004.